

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale i gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 200 (9202)

TRST, sobota, 30. avgusta 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

ZADNJI KISSINGERJEVI POGOVORI Z IZRAELSKIMI VODITELJI

Jutri ali kvečjemu v ponedeljek parafiranje začasnega sporazuma

Državni tajnik opravičuje zamudo z ogromno količino dela, ki ga je treba opraviti - V teku so še pogajanja o dodatnih protokolih, ki zadevajo ameriške obveze do Izraela - Večina Izraelcev podpira prizadevanja vlade

TEL AVIV, 29. — Ameriško-izraelski pogovori so se danes zjutraj nadaljevali, potek posredovanja misije ameriškega državnega tajnika Henryja Kissingerja pa ni več tako hiter, kot je bil v začetku. Kljub vsemu, vlada v Izraelu in Egiptu se vedno dokaj optimistično in predvideva, da bodo novi začasni sporazumi za razmejitev sil na Sinaju parafirani v nedeljo, ali kvečjemu v ponedeljek, potem ko se bo sestala izraelska vlada in dokončno odobrila dogovor. V zadnjih urah pa je treba zabeležiti vrsto nasprotujočih si izjav, ki so nekoliko ohladile vzdušje, čeprav je sporazum v bistvu dosežen. Predsednik Sadat je sinoči uradno izjavil, da je pripravljen podpisati sporazum v nedeljo ali ponedeljek, samo pol ure kasneje pa je njegov glasnik Bashir presenetljivo politično opazovalce, ko je izjavil, da je treba pojasniti še nekaj pomembnih vprašanj. Tudi predstavniki izraelske vlade so izjavili, da so pripravljene podpisati sporazum, obenem pa so našli vrsto vprašanj, ki jih bo treba še rešiti. Zunanji minister Allon je dejal, da so dosegli soglasje o 95 odst. vprašanj, spornih pa je še 5 od sto. Sporna vprašanja ne zadevajo samega sporazuma, o katerem so bace dosegli popolno soglasje, temveč

Septembra sestanek Kissinger-Gromiko

MOSKVA, 29. — Šef ameriške diplomacije Henry Kissinger bo sovjetskemu zunanjemu ministru Andreju Gromiku poročal o svojem potovanju na Bliznjo vzhodu sredine septembra v New Yorku. Tako zatrjuje ameriški diplomat v Moskvi, ki dodaja, da se bosta oba zunanja ministra sestala ob odprtju zasedanja generalne skupščine OZN. Gromiko bo odpotoval tudi v Washington, kjer se bo sestel s predsednikom Fordom. Menijo tudi, da bo Kissinger po vsej verjetnosti konec septembra odpotoval v Moskvo, da bi se pogovoril s sovjetskimi voditelji o novem sporazumu o skrajšanju strateške oborožitve. Moskva in Washington upata, da bo besedilo sporazuma sestavljeno pred obiskom generalnega tajnika KP SZ Brežnjeva v ZDA, ki bo po vsej verjetnosti v drugi polovici oktobra.

Obsodba: »garrota vil« za baskovska rodoljuba

ANETA je pokazala, da večina Izraelcev odobrava politiko ministrskega premiera Rabina ter prizadevanja njegove vlade za doseg sporazuma z Egiptom. Razne dodatne in obrambne protokole. Odprto je še vprašanje prisotnosti ameriških tehnikov na Sinaju ter število avtomatičnih elektronskih opazovalnic. Izraelci so baje zahtevali ureditev šestih avtomatičnih postaj, soglasje pa so dosegli samo o treh, medtem ko se o drugih še pogajajo. Definirani bo treba tudi dvostranski ameriško-izraelski dogovor, še zlasti tisti del, ki zadeva ogromno vojaško in gospodarsko pomoč, ki jo bo Washington dal Izraelu ter nekaj proceduralnih problemov, ki bodo sledili parafiranju sporazuma: gre za neposredne vojaške pogovore med Izraelom in Egiptom, da bi se domenili o načinu izvajanja sporazumov, za kraj uradnega podpisa (po vsej verjetnosti bodo sporazum slovesno podpisali v Ženevi) ter za politično raven, na kateri bo prišlo do podpisa. Kljub vsem tem težavam predvidevajo, da se bodo vojaški pogovori začeli v teku prihodnjega tedna in da bo dokončni podpis sredi septembra, potem ko bo izraelski parlament odobril dokument in potem ko bo ameriški kongres privolil v prisotnost ameriških tehnikov na Sinaju. Odobritev kongresa predstavlja dokajšnjo skrb za zunanje ministri Kissingerja, saj bi morebitni negativni sklep kongresa razveljavil ves sporazum. Ob koncu današnjih ameriško-izraelskih pogovorov je državni tajnik izjavil, da je zelo optimistično razpoložen in da ne dvomi o uspešnem zaključku pogajanj za doseg začasnega sporazuma z Egiptom. Kissinger je dejal, da je pripravljen odprti zasedanja generalne skupščine Organizacije združenih narodov. Da bi pojasnil neprizadevanje zamudo, je ameriški zunanji minister dejal, da je treba opraviti mnogo dela na papirju, da bi točno definirali vse točke osrednjega sporazuma ter raz-

MADRID, 29. — »Garrota vil« bo usmrtila dva baskovska rodoljuba: tako je sklenilo Francovo vojaško sodišče v Burgosu, ki je poslušno sprejelo navodila od zgoraj, naj bo neusmiljeno do vseh, ki se v španski borijo proti fašizmu in diktaturi. Sedaj življenje 24-letnega Garmendie in 33-letnega Oteagüa visi na nitki. Španska javnost protestira proti obsodbi. V severni Španiji se vrstijo protestne akcije, stavke in spopadi s policijo. Katalonci izobraženci zahtevajo od predsednika vlade Navarre, naj prepreči novi zločin, španski begunci v Belgiji na-

nika KP SZ Brežnjeva v ZDA, ki bo po vsej verjetnosti v drugi polovici oktobra. Z dejavnostjo državnega tajnika Kissingerja se ukvarja tudi mehiški dnevnik »El Sol«, ki omenja možnost skorajšnjega sestanka med kubanskim voditeljem Fidelom Castrom in Kissingerjem. Dnevnik zatrjuje, da bo do sestanka prišlo v prihodnjih tednih v Havani in da bi ob tej priložnosti utegnili vsaj delno obnoviti diplomatske odnose med Združenimi državami in Kubo. Pred kratkim naj bi izročili Fidelu Castru Kissingerjevo osebno poslanico v kateri predlaga sestanek med obema.

Agnelli obišče Kitajsko

RIM, 29. — Delegacija Confindustrie, ki jo bo vodil predsednik odv. Gianni Agnelli, bo konec septembra odšla na obisk na Kitajsko. Namen potovanja je poizvedovati o možnosti razširitve trgovske izmenjave med Italijo in Kitajsko.

TISKOVNA KONFERenca TAJNIKA ALVARA CUNHALA

Portugalski komunisti predlagajo sodelovanje vseh naprednih sil

Prvi komentarji socialistov so previdni - Costa Gomes bo kmalu zamenjal premiera Gonçalvesa z admiralom Azevedom - V sredo skupščina gibanja oboroženih sil

LIZBONA, 29. — Tajnik komunistične partije Portugalske Alvaro Cunhal je v teku svoje današnje tiskovne konference ponovno predlagal pogovore na najširši ravni med zastopniki predsedstva republike, začasne vlade, sveta revolucije in poglavitnih tendenc v okviru gibanja oboroženih sil, se pravi vojaške levice, ki jo vodi premier Gonçalves, skupine častnikov celinskega operativnega poveljstva ter zmernih častnikov pod vodstvom Mela Antunesa. Kar zadeva stranke naj bi se pogovorov udeležili komunisti s svojimi zaveznicami iz vrst revolucionarne fronte in socialisti. Cunhal ne predvideva prisotnosti socialdemokratov in nekaterih manjših političnih strank.

Potem ko je prebral izjavo političnega urada KPP je Cunhal odgovoril na vrsto vprašanj. Med drugim je dejal, da je kriza portugalske revolucije zelo globoka, njen najbolj zaskrbljujoč aspekt pa je kriza politične oblasti. Treba je najti globalno rešitev, ker bi rešitev enega samega aspekta samo pripevala k poslabšanju položaja.

Ko je govoril o peti začasni vladi, je tajnik komunistične partije dejal, da je za sedaj zadovoljiva, dodal pa je, da so komunisti pripravljeni preučiti vse rešitve, ki bi prispevale k nadaljevanju revolucionarnega procesa, tudi morebitno zamenjavo premiera Gonçalvesa. Izrazil je obžalovanje, da se je general De Carvalho, poveljnik celinskega operativnega poveljstva, zadnje čase nekoliko umaknil iz političnega življenja. Kar zadeva nevarnost državljanske vojne, je komunistični predstavnik izjavil, da obstaja realna nevarnost, spričo številnih zarot, do katerih prihaja na Portugalskem.

Po zaključku seje v predsedniški palači, ki je trajala do 2. ure je portugalski radio sporočil, da bo predsednik Costa Gomes verjetno kmalu imenoval novega ministrskega predsednika namesto Gonçalvesa. Radio zatrjuje, da je najbolj verjetno imenovanje poveljnika mornarice admirala Pinheira De Azeveda.

V sredo bo skupščina gibanja oboroženih sil, ki bo, kot je sporočil pred dnevi general Costa Gomes prenosovala svet revolucije. Skupščina obsega 240 vojakov, od katerih 120 predstavnikov vojske, 60 mornarice in prav toliko letalstva. Po vsej verjetnosti bodo govorili tudi o možnosti, da bi ponovno sprejeli v svet revolucije 9 zmernih častnikov, ki so podpisali dokument bivšega zunanje ministra Mela Antunesa in ki so jih suspendirali pred tedni.

Treba je tudi zabeležiti reakcijo direktorja popoldnevnika »A Luta«, znanega socialističnega predstavnika Raula Rega, bivšega direktorja časopisa »A República«, ki je dopisniku italijanske tiskovne agencije ANSA izjavil, da je po njegovem mnenju predlog komunistične partije sprejemljiv, seveda če ne vsebuje skritih načrtov za manipulacijo drugih strank in če njegov namen ni vzpostaviti nadvlade nad drugimi strankami.

Socialistični tajnik Mario Soares je izjavil popoldnevniku »Jornal Novo«, da je po njegovem mnenju potrebno ustanoviti vlado nacionalne enotnosti, ki naj bi jo vodila osebnost, ki ni povezana z nobeno stranko. Kar zadeva odnose komunistov, je Soares dejal, da socialistična stranka ni nikoli hotela izločiti KPP in da odločno obsoja reakcionarno nasilje, katerega tarča so postali komunisti.

Predsednik Senegala danes v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — Na vabilo predsednika Tita bo jutri dopotoval na petdnevni uradni in prijateljski obisk v Jugoslavijo senegalski predsednik Leopold Sedar Senghor. Prispel bo na ljubljansko letališče, odkoder se bo odpeljal v Titovo rezidenco na Brdu pri Kranju in se tam srečal z jugoslovanskim predsednikom. Kot smo zvedeli bo večji del Senghorjevega

obiska v Jugoslaviji potekal v Sloveniji, in sicer na Brdu in na Bledu. Senegalski voditelj se bo pogovarjal s svojim gostiteljem predsednikom Titom o aktualnih mednarodnih vprašanjih in o sodelovanju med dvema nevrščenima državama, sprejel pa bo tudi predsednika zveznega izvršnega sveta Džemala Bijedića. V programu so tudi pogovori na ministrskih ravneh, in sicer o mednarodnih vprašanjih in o jugoslovansko-senegalskem sodelovanju. Poleg Slovenije bo predsednik Senegala Senghor obiskal tudi jugoslovansko glavno mesto Beograd in republiko Makedonijo. V Strugi mu bodo izročili tradicionalno priznanje »zlati venec«, ki ga podeljujejo na vsakoletnih srečanjih pesnikov »Struški večeri«. Voditelj afriške države Senegal Leopold Sedar Senghor je namreč tudi zelo ugleden afriški pesnik.

V. B.

DA BI SE SEZNANIL S POLOŽAJEM STRANKE NA PERIFERIJ

Demokrščanski tajnik Zaccagnini sklical v Rim krajevne upravitelje

Republikanci potrldili podporo Morovi vladi

RIM, 29. — Politični tajnik KD Benigno Zaccagnini je sklical v Rim večje število demokrščanskih upraviteljev iz Veneta. Rumor se je deželne tajnike, načelnike svetovalskih skupin in predstavnike svetov in odborov krščanske demokracije. Srečanja bodo na strankinem sedežu na Trgu del Gesù v dneh od 2. do 5. septembra. Vsak dan bo Zaccagnini sprejel predstavnike petih dežel. Zastopniki Furlanije-Juljske krajine bodo prišli na vrsto že prvi dan skupaj z demokrščanskimi krajevnimi upravitelji iz Abrucosa, Lacija, Emilie-Romagne in Apulije.

Zaccagnini je sklical te sestanke, da bi se seznanil s položajem krajevnih uprav, pa tudi da bi slišal od deželnih predstavnikov stranke, kakšno je sedanje stanje v KD. Na te srečanja naj bi politični tajnik KD poslušal tudi nasvete in predloge, ki naj bi jih nato sem predejal in jih formalno predlagal strankinemu vodstvu v odobritev. Naj omenimo, da medtem nadaljuje tudi poizvedovalno delo poslancev Belcija, Gallonija in Bodrata, ki pripravljajo poročilo o stanju stranke v centru in na periferiji ter o odnosih KD s sredstvi javnega obveščanja. Tudi na osnovi teh poročil bo Zaccagnini pripravil svoje predloge strankinemu vodstvu.

Prej ali slej pa se bo moral Zaccagnini spoprijeti tudi s političnimi vprašanji, tudi glede na velike premike znotraj KD, kjer se tradicionalno struje rušijo ter se ustvarjajo nova zavezništva. Najmočnejša demokrščanska struja, dorojška struja, se je že razbila na dva dela z istopom zunanega ministra Rumorja, ki je potegnil za sa-

PO ŠE NEPOPOLNIH AGENCIJSKIH VESTEH IZ LIME

Z vojaškim udarom odstavljen perujski predsednik Alvarado

Oblast je prevzel dosednji ministrski predsednik general Bermudes - Alvarada naj bi odstavili predvsem zaradi bolezni - Nove oblasti ne nameravajo spremeniti dosedanje politike Peruja - Položaj v Limi povsem miren

LIMA, 29. — Agencija Tanjug poroča iz perujskega glavnega mesta Lima, da sta perujski nacionalni radio in televizija danes okrog polnočne po krajevnem času, to je proti večeru po srednjeevropskem, objavila sporočilo glavnega štaba perujske armade, v katerem je rečeno, da je general Francisco Morales Bermudes prevzel oblast in zamenjal dosedanjega perujskega predsednika generala Juana Velasco Alvarada. General Bermudes, ki je opravljal funkcijo predsednika vlade in obrambnega ministra, je, kot poroča jugoslovanska agencija, trenutno v mestu Tacna približno 1.500 km južno od Lime. V kratkem poročilu jugoslovanska agencija tudi navaja, da vlado generala Bermudesa podpirajo I., II., III., IV. in V. armadska skupina ter druge vojaške ustanove. V glavnem mestu Limi je položaj miren, konferenca zunanjih ministrov nevrščenih držav pa normalno nadaljuje svoje delo. V naknadnem sporočilu, ki so ga objavile nove oblasti, je rečeno, da je z odločitvijo vojaških sil general Morales Bermudes prevzel oblast, »da bi se uresničile upravičene težnje naroda Peruja z globokimi spremembami in revolucijo«.

Druge podrobnosti o najnovejših dogodkih v perujskem glavnem mestu, kjer poteka pomembno ministrsko srečanje nevrščenih držav, za zdaj niso znane, saj so agencijska poročila izredno skopja.

Med drugim ni nobenih vesti o u-sodi, ki je doletela odstavljene predsednika Velasco Alvarada. Po poročilih agencije ANSA pa naj bi nove oblasti sporočile po radiu, da ne nameravajo storiti nič zlega proti odstavljenu predsedniku, »če se bo znal prilagoditi novim razmeram«. Vzrok odstranitve naj bi ne bil političnega značaja, saj je radio sporočil, da so ga odstranili zgolj »zaradi fizične nesposobnosti«.

Znano je, da je bil general Alvarado že dalj časa bolan. Pred nekaj leti so mu morali amputirati nogo zaradi hude ledvične krivnega obtoke, ki pa mu je še naprej povzročala bolečine. V zadnjih mesecih je čedalje bolj poredkoma nastopal v javnosti, zadnjič pa je nastopil prejšnji ponedeljek ob svečanem odprtju ministrskih konferenc nevrščenih držav. Vest, da je general Alvarado sedaj v stanovanjskem priporu, ni bila uradno potrjena.

In še vest, ki jo je agencija Reuter posredovala iz Santiaga: čilška vlada je ob vseh strmoglavljenja predsednika Alvarada sklenila za prejeti meje s Perujem. Čilski zunanji minister pa je izjavil, da je prejel informacije, po katerih je položaj v perujskem glavnem mestu povsem miren.

Danes zaključek konference v Limi

Zunanji ministri nevrščenih držav bodo odobrili sklepno deklaracijo

LIMA, 29. — Ministrska konferenca nevrščenih držav, ki jo je v ponedeljek zvečer odprl perujski predsednik Velasco Alvarado in na kateri so ministri vsega nevrščenega sveta podrobno razložili poglede svojih držav na vsa najpomembnejša svetovna politična in gospodarska vprašanja, se danes končuje. Po zadnjih predvidevanjih bodo predstavniki 82 nevrščenih držav ter opazovalci, gostje in zastopniki osvobodilnih gibanj zaključili delo nocoj po krajevnem času oziroma zgodaj zjutraj po srednjeevropskem. Ob koncu bodo sprejeli sklepni dokument, tako imenovano »deklaracijo iz Lime«, ki bo vsebovala poglede nevrščenega sveta na vsa ključna vprašanja mednarodnega položaja in odnosov v svetu in na možnosti za reševanje vseh teh problemov. Sklepni dokument pripravljajo na podlagi splošne razprave in pripravljalnega osnutka, njegova vsebina pa bo, kot poudarjajo, bistveno vplivala tudi na nastop izrednih zasedanj generalne skupščine Združenih narodov. »Deklaracija iz Lime« bo natančno spregovorila tudi o strategiji nevrščenega sveta za krepitev solidarnosti in medsebojne pomoči na političnem in gospodarskem področju v primeru grožnje ali agresije na suverenost, varnost, neodvisnost in samostojni razvoj posamezne nevrščne države. V deklaraciji bo nevrščeni svet določil tudi izhodišča za svoje akcije do naslednjega srečanja na vrhu. Peta konferenca voditeljev nevrščenih držav bo prihodnji jesen v glavnem mestu Sri Lanke Colombu, za gostiteljce šestega summita nevrščenih pa se že zdaj poteguje Kuba.

Perujski predsednik Juan Velasco Alvarado je v Limi sprejel tudi šefa jugoslovanske delegacije, podpredsednika zveznega izvršnega sveta in zveznega tajnika za zunanje zadeve Miloša Minića. V daljšem pogovoru so bile glavne teme delo ministrske konference v Limi in pomen politike nevrščenosti. Perujski voditelj se je ob tej priložnosti Miniću zahvalil za pozdrave, ki mu jih je poslal jugoslovanski predsednik, hkrati pa je ministru Minića zaprosil, naj predsedniku Titu posreduje tople pozdrave in najboljšo osebno želje. V izredno sproščeno ozračje sta Velasco in Minić proučila tudi poti za nadaljnjo razširitev in utrditve dvostranskih vezi med prijateljskimi nevrščenimi državama Peru in Jugoslavijo, predsednik Velasco pa je v zvezi s tem izrazil tudi zadovoljstvo nad prispevkom jugoslovanskih podjetij, ki v Peruju sodelujejo v razvojnih programih gospodarstva. Pogovora Velasco - Minić se je udeležil tudi jugoslovanski veleposlanik v Limi Luka Soldić.

V svetu vlada za ministrsko konferenco nevrščenih v Limi izredno zanimanje. Sredstva javnega obveščanja v nevrščenih deželah pripisujejo konferenci veliki pomen in opozarjajo na povečani vpliv nevrščne politike v mednarodnih odnosih, kjer so nevrščne države postale nemodestljive dejavniki v širokih prizadevanjih za zagotovitev miru in varnosti ter za spremenjanje mednarodnega gospodarskega sistema v novo, pravično in enakopravno ureditev gospodarskih odnosov v svetu. Sicer pa zlasti veliko zanimanje vlada za sklepe ministrske konference nevrščenih v zvezi z Bliznjim vzhodom, kajti nekatere države, predvsem Sirija, so se zavzele za ostre ukrepe proti Izraelu. Pri tem omenjajo, da vključitev ali suspenz židovske države v Združeni narodi, vendar ta pobuda med udeleženci konference v Limi ni naletala na širšo podporo, saj prevladuje mnenje, da bi to lahko samo škodovalo mirovnim prizadevanjem, v katere sta ta trenutek vključena v bistvu sicer res samo Egipt in Izrael. Toda Kairo poudarja, da je novi sporazum s Tel Avivom — kot kaže ga bodo v kratkem sklenili — samo korak v iskanju celovite in trajne rešitve in ne skoduje širšim arabskim interesom. Za zdaj še ni znano kako se je ministrska konferenca glede tega vprašanja dokončno odločila.

Grličkov sprejel Pajetto

BEOGRAD, 29. — Tajnik v izvršnem komiteju predsedstva CK ZKJ Aleksandar Grličkov je sprejel danes člana tajništva direktorije Komunistične partije Italije Giancarlo Pajetto. V daljšem prijateljskem pogovoru sta, kot poroča Tanjug, izmenjavala mnenja o aktualnih vprašanjih mednarodnih odnosov. Posebej sta obravnavala razmere v mednarodnem delavskem gibanju in priprave na konferenco komunističnih in delavskih partij Evrope.

Pasquale De Simone ponovno izvoljen za župana Gorice

GORICA, 29. — Opolnoči, po petminutni razpravi, so izvolili za župana občine Gorica Pasquale De Simoneja. Zanj so glasovali svetovalci krščanske demokracije, PSDI in PRI. Kandidat leveice, pokrajinski tajnik PSI Mario Del Ben, je prejel 10 glasov, in sicer 4 glasove PSDI in 6 KPI. Fašist Pascoli je dobil 3 glasove svojih svetovalcev, medtem ko so 5 belih glasov oddali svetovalci Slovenske skupnosti, PLI in 2 od PSDI. Za stalne odbornike so bili izvoljeni Gianni Ciuffarin, Francesco Moise in inž. Marjan Cerfarin (vsi KD), nadalje prof. Zucali in Fantini (PSDI) ter republikanec odv. Portelli. Za namestnika pa sta bila izvoljena še demokristjana Brancatti in Leardi. Glasovanja se je udeležilo vseh 4 voljenih v občinski svet 15. junija. Podrobneje bomo o poteku seje poročali v nedeljski številki.

Grličkov sprejel Pajetto

BEOGRAD, 29. — Tajnik v izvršnem komiteju predsedstva CK ZKJ Aleksandar Grličkov je sprejel danes člana tajništva direktorije Komunistične partije Italije Giancarlo Pajetto. V daljšem prijateljskem pogovoru sta, kot poroča Tanjug, izmenjavala mnenja o aktualnih vprašanjih mednarodnih odnosov. Posebej sta obravnavala razmere v mednarodnem delavskem gibanju in priprave na konferenco komunističnih in delavskih partij Evrope.

TRŽAŠKI DNEVNIK

SESTANEK STROKOVNJAKOV NA POBUDO DEŽELNE UPRAVE

Načrt za preosnovno in okrepitev službe za hitro pomoč na cestah

Osnovna zahteva je večje in učinkovitejše sodelovanje med vsemi dejavniki, ki so za to službo zadolženi

Kako zagotoviti večjo učinkovitost pri hitri pomoči na cestah? Razpisni pogoji za reševanje prometnih nesreč, ki so kot povod tudi pri nas eden od najbolj resnih pojavov? To vprašanje so si zastavili razni strokovnjaki in izvedenci, ki so se v teh dneh sestali na sedežu deželne uprave pod predsedstvom odbornika za higieno in zdravstvo Tripanja.

Sesnanje je v prvi vrsti narekovala potreba, da bi pri preosnovi službe za hitre posege na cestah vzpostavili tesnejše operativno sodelovanje med vsemi dejavniki, ki so za to službo zadolženi. Zato so se omenjene seje udeležili poleg predstavnikov deželne uprave tudi predstavniki vladnega komisariata, službe javne varnosti, orožniškega poveljstva, prometne policije, prometnega nadzorniškega urada, ustanove ANAS ter Rdečega križa in Zveze kriz.

Osnovni problem, kateremu bi treba posvetiti največjo pozornost, je okrepitev prve pomoči pri prevozu ponesrečenca v bolnišnico. S skupnimi močmi bo treba poskrbeti, da bo prva pomoč čim bolj učinkovita.

V tem okviru bo treba po mnenju strokovnjakov najprej načeti vprašanje bolnišniških struktur. Posamezne bolnišnice imajo namreč različne specializacije in zato različne diagnostične in terapevtske strukture. Prometne nesreče pa so raznih vrst in včasih se v hujših primerih prijetih, da pripeljejo ranjenca z do- ločenimi poškodbami v tako bolnišnico, ki nima primernih naprav za njegovo zdravljenje. Strokovnjaki so si zato edini v mnenju, da je pri prevozu hudega ranjenca boljše iz- gubiti nekaj dragocenih minut ter ga prepeljati v bolnišnico, ki je pri- meroma opremljena za njegovo zdravljenje, in ne v tisto bolnišnico, ki je morda bližja kraju nesreče, toda ni primerno opremljena za specifično zdravljenje.

Iz razprave okrog tega vprašanja je izšel predlog za ureditev že delujočega centra za hitro cestno pomoč tako, da bo usposobljen za hitro sprejemanje vesti o morebitnih prometnih nesrečah ter za oddajanje nav- svetov o tem, v kakšno bolnišnico je treba prepeljati ponesrečenca.

Po drugi strani je učinkovitost takšnega centra tesno povezana z učinkovitostjo reševalnih ekip na samem kraju nesreče. Vzpostaviti je treba zato hitrejšo reševalno zvezo ter je omenjeno boljše sodelovanje z ostalimi dejavniki, ki navadno posežejo ob primerih prometnih nesreč. Eden od načinov za vzpostavitev hitrejših zvez je razširitev telefonskega omrežja. V zadnjem času so na vseh glavnih cestah naše dežele namestili male telefonske stebričke. Njih število bi morali v bodoče še povečati. Ravno tako bi bilo treba vzpostaviti radijsko ali telefonsko povezavo med bolnišničnimi oddelki za prvo pomoč in policijo ter med temi oddelki in reševalnimi ekipami Rdečega križa, katerega osebe bi bilo treba seveda usposobiti z uved- bo posebnih teleziv.

Na omenjeni seji so strokovnjaki proučili tudi možnost uporabe heli- kopterjev zasebnega podjetja za re- ševanje ponesrečenca na cestah, ki so daleč od mestnih središč in bolni- šnic ali od katerih je težko priti iz enega ali drugega razloga.

Ob zaključku se je odbornik za zdravstvo in higieno Tripani dejal, da bo dežela sprejela vse potrebne ukrepe za uresničitev navedenih predlogov. Predvsem gre za problem financiranja teh načrtov. Glede tega je Tripani dejal, da bi sredstva za preureditev oddelkov za prvo pomoč lahko črpali iz državnega bolnišni- škoga sklada, za okrepitev in preos- novno reševalne službe Rdečega kri- ža pa na podlagi posebnega deželne- ga zakona.

Obenem so na seji imenovali ožji odbor, ki bo izdelal podrobnejši načrt na podlagi predlogov, ki so izšli s te seje. Udeleženci pa so po izsu- darili, da je treba tudi širše prebival- stvo poučiti o tem, kako se mora ravnavati v primeru hujše prometne nesreče. Prvo pravilo je, da je tre- ba hudo ranjenega pustiti na miru do prihoda reševalcev Rdečega kri- ža, kajti vsak najmanjši tresljaj je lahko zanj usoden.

PSI obsoja sklep o podražitvi metana

Pokrajnsko tajništvo PSI je več- raj izdalo poročilo, v katerem ob- soja sklep odbora za cene o podra- žitvi tarif metana. V poročilu ugo- tavljajo, da ta sklep prispeva k na- daljnemu naraščanju draginje, ki jo v največji meri občutijo najrev- nejši sloji. Obenem smatra, da ne smejo biti odločitve odbora za ce- ne izraz volje občine in občinske- skega podjetja ACEGAT, temveč bi morale biti predvsem predmet po- gljubljene proučitve s strani vseh političnih sil in sindikatov.

Izvajanje sklepov odbora bo po mnenju pokrajnskega tajništva PSI prispevalo k nadaljnji draginji, ki je ravno v našem mestu med naj- višjimi v državi.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Vodstvo podjetja je na zadnjem se- stanku sprejelo nekatere zahteve de- lavcev: pristalo je na revizijo neka- terih delovnih pogojev; kar za- deva uslužbenice, ki skrbijo za vzdr- ževanje pa bodo njihove probleme obravnavali na posebnem sestanku, ki bo v torek, 9. septembra.

IZ DOLINE

Porazdelitev funkcij v občinskem odboru

Po poletnem oddihu je občinski od- bor začel takoj z delom in pred krat- kim organiziral javni sestanek v Bo- ljuncu, kjer so občinstvu podali sliko o širjenju industrijskih objektov. Na tokrovi seji pa so si porazdelili ob- ornštva in bo tako vsak odbornik prevzel svojo funkcijo. Pri tem so upoštevali čim boljše in racionalno porazdelitev dela.

Funkcije so bile tako poverjene: župan Edvin Štrob, ki skrbi za urba- nistiko, podžupan Marino Bandi je prevzel javna dela. Drago Ota sport in splošne zadeve. Drago Slavec kme- tištvo in obrtništvo. Milan Kurec proračun in uslužbenice. prof. Stojan Sanein kultura, šolstvo in zdravstvo. Marjan Jerulj pa vodovod in sme- tarsko službo.

Na prihodnji seji občinskega sveta, ki bo v septembru, bodo imenovali nove ali potrdili stare člane raznih občinskih komisij.

Vsdržavni posvet o vzdrževanju tehničnih naprav

V času od 6. do 8. novembra bo v Trstu VII. vsdržavno srečanje o tehni- čnem vzdrževanju in terotehnolo- giji, ki ga prireja vsdržavno zdru- ženje tehnikov s področja vzdr- ževanja (A. I. MAN.), tržaška druž- ba Trieste - Consult in inženirska fakulteta tukajšnje univerze.

Medtem ko se bodo strokovnjaki v prvih dveh dneh zasedanja ukvarja- li z omejenimi vprašanji, bo tretji dan namenjen razpravi o spe- cializirani temi: «Vzdrževanje in tero- tehnologija». Terotehnologija je an- gleška skovanka, s katero označuje- jo vedo, ki se ukvarja z izboljšanjem produktivnosti in industrijskih ob- ratih, in sicer s tem, da skuša ugo- to- viti, ali se da določeno delo izve- sti v krajši ali daljši času, ali s pre- jeto, ali s prejetimi stroški.

ODGOVOR OBČINSKEGA ODBORNIŠTVA ZA ŠOLSTVO

Opuščena namera o namestitvi mednarodne šole pri Banih

Odlčno so se uprta združenja staršev ter druge organizacije z Opčin

Tržaško občinsko odborništvo za šolstvo se je po dolgem času končno uradno izreklo o znanem vprašanju šole pri Banih. Kakor smo že več- krat poročali v zadnjih mesecih pre- jšnjega šolskega leta, je tržaška ob- činska uprava poštevala možnost, da bi v obsevnem šolskem poslopju pri Banih, ki je bilo last ustanove «Gioventù Italiana» in je nato pre- šlo v pristojnost deželne uprave, na- mestiti mednarodno zasebno šolo, ki ima sedaj svoje prostore v Grljanu. V tem poslopju je že dve leti name- stila italijanska osnovna šola s ce- loodno zaposlitvijo.

Glede na možnosti, da bi se dalo razpoložljive prostore uporabiti v korist študirajoče mladine z Opčin ter sploh celotnega področja vzhod- nega Krasa, ki je glede šolskih pro- storov precej na tesnem, so krajev- na združenja staršev skupaj z dru- gimi organizacijami ostro in odlčno odgovorila na predlog, da bi v šol- skem poslopju pri Banih namestili zasebno šolo, ki nima s temi kraji in tu živčim prebivalstvom nič skupne- ga. To je obsodila tudi krajevna kon- zulta in komunistična občinska sve- tovalca Wilhelm in Monfalcon sta v zvezi s tem takoj naslovila vprašanje na odbornico za šolstvo Benniivo.

V teh dneh je, kot rečeno, prišel odgovor. Odbornica priznava, da je občinska uprava v začetku upošte- vala možnost namestitve mednarod- ne šole pri Banih, in to iz več raz- logov. Predvsem, ker je v omeje- nem poslopju precej razpoložljivega prostora in ker je rajonska konzul- ta za zahodni Kras izrazila željo, da bi šolske prostore v Grljanu, ki jih obiskujejo šolarji mednarodnega za- voda, namenili za državno osnovno šolo.

To možnost pa je občinska uprava pozneje opustila, bodisi ker so se proti temu izrekle številne organi- zacije vzhodnega Krasa, bodisi, ker je občina po podrobni proučitvi pro- blema ugotovila, da je od skupnih 104 otrok, ki obiskujejo mednarodno šolo, le 20 dežansko tujecev, to je si- nov strokovnjakov in znanstvenikov, ki delajo v mednarodnem centru za teoretsko fiziko pri Miramuru.

Kar zadeva bodočo uporabo razpo- ložljivih prostorov pri Banih, je od- bornica zagotovila, da je trenutno v preučitvi možnost, da bi v njih na- mestili nekaj razredov nižje srednje šole na Opčinah.

Prijateljsko srečanje z distrofičnimi bolniki

Kot smo že poročali, so se prejšnji teden predstavniki treh slovenskih organizacij z Opčin - prosvetnega

viti že od vsega začetka, to je v lrenutku, ko se nova tovarna šele načrtuje, v kolikšni meri bodo stro- ški za vzdrževanje tehničnih naprav vplivali na rentabilnost podjetja. Iz tega je lahko sklepati, da se tero- tehnologija predvsem z izbiro ma- terialov, strojev in drugih naprav, ki sodijo k opremljenosti industrijske- skega obrata. Po neki zamisli naj bi v Trstu v bližnji prihodnosti ustano- vili vsdržavno središče za terotehnolo- gijo, ki naj bi se ukvarjalo z zbi- ranjem gradiva, posvetovanjem in objavljanim novih dosežkov Kdor bi želel vedeti kaj več o tej zamisli in o samem srečanju - to se bo odvijalo v mali dvorani Rossettijevoga gledališča - naj stopi v stik s tajni- štvom družbe Trieste-Consult, Trst, Trg Republika 1 - telefon 62-946.

STALIŠČE POSEBNEGA ODBORA «PARK PRI OREHU»

Pri Orehu ohraniti naravne pogoje za življenje redkih vrst živali!

Preneha naj se z zasipanjem močvirja - Mnenje predsednika Ustanove za industrijsko cono - Stališče miljske sekcije CGIL

V četrtek je bil v Zavljah sesta- nek med odborom «Park pri Orehu» in rajonsko konzultu za Stramar, Zavljane in Beloglav. Omenjeni odbor, ki ga sestavljajo mladi ljudje, je o- jizal nastali problem. Močvirnatno jezero, ki se nahaja pri Orehu, med morjem in cesto Trst - Koper, je postalo te dni predmet zanimanja naturalistov. To področje, ki spada po miljskem občinskem regula- cijskem načrtu v industrijsko cono, že več let počasi zasipavajo, sedaj pa je Ustanova za industrijsko cono poverila nekemu bolonjskemu po- d- ba Trieste - Consult in inženirska fakulteta tukajšnje univerze.

Medtem ko se bodo strokovnjaki v prvih dveh dneh zasedanja ukvarja- li z omejenimi vprašanji, bo tretji dan namenjen razpravi o spe- cializirani temi: «Vzdrževanje in tero- tehnologija». Terotehnologija je an- gleška skovanka, s katero označuje- jo vedo, ki se ukvarja z izboljšanjem produktivnosti in industrijskih ob- ratih, in sicer s tem, da skuša ugo- to- viti, ali se da določeno delo izve- sti v krajši ali daljši času, ali s pre- jeto, ali s prejetimi stroški.

Ob zaključku se je odbornik za zdravstvo in higieno Tripani dejal, da bo dežela sprejela vse potrebne ukrepe za uresničitev navedenih predlogov. Predvsem gre za problem financiranja teh načrtov. Glede tega je Tripani dejal, da bi sredstva za preureditev oddelkov za prvo pomoč lahko črpali iz državnega bolnišni- škoga sklada, za okrepitev in preos- novno reševalne službe Rdečega kri- ža pa na podlagi posebnega deželne- ga zakona.

Obenem so na seji imenovali ožji odbor, ki bo izdelal podrobnejši načrt na podlagi predlogov, ki so izšli s te seje. Udeleženci pa so po izsu- darili, da je treba tudi širše prebival- stvo poučiti o tem, kako se mora ravnavati v primeru hujše prometne nesreče. Prvo pravilo je, da je tre- ba hudo ranjenega pustiti na miru do prihoda reševalcev Rdečega kri- ža, kajti vsak najmanjši tresljaj je lahko zanj usoden.

PSI obsoja sklep o podražitvi metana

Pokrajnsko tajništvo PSI je več- raj izdalo poročilo, v katerem ob- soja sklep odbora za cene o podra- žitvi tarif metana. V poročilu ugo- tavljajo, da ta sklep prispeva k na- daljnemu naraščanju draginje, ki jo v največji meri občutijo najrev- nejši sloji. Obenem smatra, da ne smejo biti odločitve odbora za ce- ne izraz volje občine in občinske- skega podjetja ACEGAT, temveč bi morale biti predvsem predmet po- gljubljene proučitve s strani vseh političnih sil in sindikatov.

Izvajanje sklepov odbora bo po mnenju pokrajnskega tajništva PSI prispevalo k nadaljnji draginji, ki je ravno v našem mestu med naj- višjimi v državi.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Protest sindikatov zaradi sklepa družbe Ronson

Industrijska družba Ronson, ki ima svoj oddelek tudi v našem mestu, je neopracovno sklenila, da bo zaprla svoja tržaška skladišča zaradi izgu- be, ki jo je zabeležila v zadnjih ca- sih in ki postavlja v nevarnost sam obstoj družbe. V tržaški podružnici družbe Ronson je zaposlenih okrog trideset uslužbencev, ki se ukvarja- jo predvsem s trgovskim poslovanjem. Sklep o zaprtju podružnice naj bi stopil v veljavo s 15. septembrom.

Ta sklep je seveda zelo razburil tržaško sindikalno gibanje. Enotna fe- deracija delavcev trgovskega in tu- rišnega sektorja FULCITAS, ki je vključena v enotno konfederacijo CGIL, CISL in UIL je takoj objavi- la poročilo, v katerem obsoja to ne- navadno ravnanje vodstva družbe Ronson, ki naj bi se ukvarjalo z zbi- ranjem gradiva, posvetovanjem in objavljanim novih dosežkov Kdor bi želel vedeti kaj več o tej zamisli in o samem srečanju - to se bo odvijalo v mali dvorani Rossettijevoga gledališča - naj stopi v stik s tajni- štvom družbe Trieste-Consult, Trst, Trg Republika 1 - telefon 62-946.

STALIŠČE POSEBNEGA ODBORA «PARK PRI OREHU»

Pri Orehu ohraniti naravne pogoje za življenje redkih vrst živali!

Preneha naj se z zasipanjem močvirja - Mnenje predsednika Ustanove za industrijsko cono - Stališče miljske sekcije CGIL

V četrtek je bil v Zavljah sesta- nek med odborom «Park pri Orehu» in rajonsko konzultu za Stramar, Zavljane in Beloglav. Omenjeni odbor, ki ga sestavljajo mladi ljudje, je o- jizal nastali problem. Močvirnatno jezero, ki se nahaja pri Orehu, med morjem in cesto Trst - Koper, je postalo te dni predmet zanimanja naturalistov. To področje, ki spada po miljskem občinskem regula- cijskem načrtu v industrijsko cono, že več let počasi zasipavajo, sedaj pa je Ustanova za industrijsko cono poverila nekemu bolonjskemu po- d- ba Trieste - Consult in inženirska fakulteta tukajšnje univerze.

Medtem ko se bodo strokovnjaki v prvih dveh dneh zasedanja ukvarja- li z omejenimi vprašanji, bo tretji dan namenjen razpravi o spe- cializirani temi: «Vzdrževanje in tero- tehnologija». Terotehnologija je an- gleška skovanka, s katero označuje- jo vedo, ki se ukvarja z izboljšanjem produktivnosti in industrijskih ob- ratih, in sicer s tem, da skuša ugo- to- viti, ali se da določeno delo izve- sti v krajši ali daljši času, ali s pre- jeto, ali s prejetimi stroški.

Ob zaključku se je odbornik za zdravstvo in higieno Tripani dejal, da bo dežela sprejela vse potrebne ukrepe za uresničitev navedenih predlogov. Predvsem gre za problem financiranja teh načrtov. Glede tega je Tripani dejal, da bi sredstva za preureditev oddelkov za prvo pomoč lahko črpali iz državnega bolnišni- škoga sklada, za okrepitev in preos- novno reševalne službe Rdečega kri- ža pa na podlagi posebnega deželne- ga zakona.

Obenem so na seji imenovali ožji odbor, ki bo izdelal podrobnejši načrt na podlagi predlogov, ki so izšli s te seje. Udeleženci pa so po izsu- darili, da je treba tudi širše prebival- stvo poučiti o tem, kako se mora ravnavati v primeru hujše prometne nesreče. Prvo pravilo je, da je tre- ba hudo ranjenega pustiti na miru do prihoda reševalcev Rdečega kri- ža, kajti vsak najmanjši tresljaj je lahko zanj usoden.

PSI obsoja sklep o podražitvi metana

Pokrajnsko tajništvo PSI je več- raj izdalo poročilo, v katerem ob- soja sklep odbora za cene o podra- žitvi tarif metana. V poročilu ugo- tavljajo, da ta sklep prispeva k na- daljnemu naraščanju draginje, ki jo v največji meri občutijo najrev- nejši sloji. Obenem smatra, da ne smejo biti odločitve odbora za ce- ne izraz volje občine in občinske- skega podjetja ACEGAT, temveč bi morale biti predvsem predmet po- gljubljene proučitve s strani vseh političnih sil in sindikatov.

Izvajanje sklepov odbora bo po mnenju pokrajnskega tajništva PSI prispevalo k nadaljnji draginji, ki je ravno v našem mestu med naj- višjimi v državi.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

Uslužbenici «Autovie Venete» prekinili stavko

Po dolgih pogajanjih so predve- rajšnjim zvečer uslužbenici podjetja «Autovie Venete», ki upravlja avto- cesto Trst - Videm - Benetke, do- segli sporazum z vodstvom podjetja. Po podpisu sporazuma so takoj pre- nehali s stavko, ki se je začela v ponedeljek, in so tudi odpovedali stavko, ki je bila napovedana za pri- hodek štiri dni.

SINOČI ZAČETEK FESTIVALA «UNITÀ» NA PONČANI

Okrogla miza na temo «Ženska in informacija»

Kritična ocena vsebine italijanskega tiska, ki je namenjen ženski - Danes antifasiistično zborovanje z udeležbo predstavnikov KP Čila in Avstrije - Nastop Tržaškega partizanskega zbora

Včeraj proti večeru, ko so bi- le priprave za pokrajinski festival komunističnega glasila «Unità» na Pončani še v teku, se je v parku začelo zgrinjati veliko ljudi, ki so postajali ob točilnicah in bankih, ali pa si ogledovali razstavo slik in tiska. Kmalu po 18.30 pa se je začela prva prireditev v okviru fe- stivala in sicer okrogla miza na temo «Ženska in informacija»: jezik in vsebina, ki jo je organizirala ženska komisija tržaške federacije KPI.

Okrogle mize se je udeležilo ne- kaj predstavnikov domačega tiska, ki jih je v imenu ženske komisije Bruna Braida predstavila dokaj šte- vilnemu občinstvu. Hkrati je Bru- na Braida tudi nakazala nekaj mi- sli za razpravo. Osnovno poročilo pa je podala Dr. Sbisajeva, ki je

temeljito prikazala tisti del ita- lijanskega tiska, ki naj bi bil neme- njen ženski, ki pa je dejansko pogo- juje njeno miselnost, jo iztirja in kvari. Navedla je več citatov iz re- vij, ki so za močno brane v vsej Italiji in tudi pri nas.

Nato so se zvrstili s svojimi kraj- šimi posegi novinarji začeni s še- fom kronike pri tržaškem «Piccolo» Marcom Cadelljem, za katerim je v imenu kolektiva novinarjev tržaš- ke radijske postaje spregovoril Tul- lio Mayer, kratak poseg je imel v imenu «Primorskega dnevnika» Franc Udovič, za glasilo sociali- stične stranke «Avanti» je sprego- voril tržaški dopisnik tega lista Carboni, za «Unita» pa je posegla v razpravo tržaška dopisnica Jane- žičeva. Žal je bil čas, ki je bil okrogli mizi namenjen, prekratak, kajti takoj za tem sta se predsta- vili občinstvu Vittorio Vidali s svo- jo knjižno z naslovom «Spagna, lun- ga battaglia», senator Sema pa s svojo zgodovino o italijanskem ba- taljonu «Alma Vivoda», o kateri smo ob času že pisali. Vidali pa je v glavni govoril o trenutnem stanju v Španiji.

Sledili bi moral nastop harmoni- karskega ansambla «Miramar», ki pa je iz tehničnih razlogov odpadel. Festival «Unita» se bo nadalje- val danes, vedno na Pončani, z ve- liko internacionalistično manifestaci- jo v prisotnosti člana vsdržavnega vodstva komunistične partije Cila Lusa Guastavina, ki bo govoril na javnem zborovanju ob 20.30. V okvi- ru solidarnosti s čilskim ljudstvom (prav 11. septembra poteka druga obletnica fašističnega puča, ki je zrušil demokratično vladno socialist- Allendeja in sprožil val najhujšega nasilja nad tisoči čilskih antifasiš- tov, ki združeno Italijo - Čile oskrbelo tudi poseben kiosk. Zborov- anja se bo udeležila tudi delega- cija avstrijskih komunistov, ki jo bo vodil tajnik koroške KPA Rai- mund. Za zaključek bo nastopil Tr- žaški partizanski pevski zbor s svo- jim znamenitim «Partizansko balado», ki jo sestavljajo borbene in revo- lucionarne pesmi raznih narodov.

Drobiz je zadnje čase vse bolj dra- gozen, ker ga povsod primanjkuje. Tako dragocen, da se prodajalci kra- trajo zanj. Juke-box in podobne bar- ske naprave pa so ga včasih polne. Zato ni nič čudnega, če zamika tu- tatove.

To je ugotovil včeraj tudi 33- letni Mario Lucchesi, lastnik bara «Alla Borsa» v Ulica Cassa di Ri- sparmio 4. Lucchesi je včeraj zju- rjal med običajnim odpiranjem le- tega lokala z začudenjem odkril, da so bili tatovi na obisku ter mu iz- praznili vse kovinske stotake, kar, sta jih premogla «juke-box» in «flip- per». Racuna, da so mu skupno od- nesli okrog 30 tisoč lir.

V CENTRU ZA TEORETSKO FIZIKO

Zaključen mednarodni simpozij o termonuklearni energiji

Znanstveniki so pripravili dokument o bodočem raziskovanju plazme

Včeraj popoldne se je v miram- skem centru za teoretsko fiziko za- ključil mednarodni simpozij o upo- rabi termonuklearne energije v mi- roljubne namene, katerega se je ude- ležilo 26 znanstvenikov iz desetih drž- zav. Simpozij, ki ga je vodil sovet- ski znanstvenik prof. Belozov, je organizirala Mednarodna agencija za nuklearno energijo z Dunaja.

V štirih dneh so znanstveniki raz- pravljali o možnostih laboratorijske reprodukcije plazme, ki jo že vsi znanstveniki priznavajo za četrto a- gregatno stanje snovi. Plazmo, ki na- stane pri eksplozijah na

NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

Tudi vinogradniki iz naše dežele na 21. mednarodnem vinskem sejmu

Sinoči odprte razstave vinogradništva in vinarstva - Med razstavljalci tehnične opreme prednjačijo italijanske tovarne

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so sinoči odprli 21. mednarodni sejem vin, žganih pijač, sadnih sokov in vinogradniško-vinarske opreme. O tem letošnjem prireditelju je kratko spregovoril glavni direktor Gospodarskega razstavišča Leopold Kres, prireditelj pa je odprl predstavniki IS skupščine SR Slovenije Rudi Čačinovič.

V dvajsetih letih si je vinski sejem v Ljubljani pridobil sloves, ki sega praktično na vse kontinente. Tako so na letošnji prireditvi prisilili vzorce vina, žganih pijač in sadnih sokov proizvajalci iz 25 držav, med temi tudi številni proizvajalci iz Italije, iz naše dežele in se posebej z Gorikega. Na seju pa je urejen tudi bogat prikaz strojev in tehničnih pripomočkov za vinogradništvo in vinarstvo in v okviru te razstave nastopajo tudi nekatera podjetja iz Trsta.

Mednarodna žirija, ki je pred začetkom sejma pregledala vzorce vina - teh je bilo kar 71 - je podelila vrsto priznanj, med temi tudi osem naslovov »šampion 1975«. Izmed sodelujočih držav, med katerimi naj omenimo Alžirijo, Argentino, Čehoslovaško, Grčijo, Perzijo, Izrael, Japonsko, Kanado, Novo Zelandijo, Portugalsko, Španjo, Avstralijo, itd., sta Avstrija in Jugoslavija prejeli po dva »šampiona«, po enega pa je žirija prisodila vzorcem, ki so prišli iz Francije, Grčije, Zahodne Nemčije in Italije. Oba jugoslovanska vzorca, odlikovana z najvišjim priznanjem, sta iz Slovenije, in sicer gre za Club Slovin, vin letnik 1973 (proizvod Slovini, TOZD Jeruzalem Ormož) in trami, nec letnik 1965 (Slovin TOZD Vinog Maribor). Edini šampion za Italijo je bil vzorec Spanna S. Lopa, ki je odnesel zlato priznanje. A. Vallana iz Magliore pri Novari).

Iz dežele Furlanije - Julijske krajine so z lastnim prideikom nastopili trije vinogradniki oziroma posetniki, in sicer kmetijsko posestvo sestni, in sicer kmetijsko posestvo Colli di Spessa iz okolice Čedad, ter vinogradnika Jerman iz Fare in J. Gravnar z Oslavja. Poseben in uspeh je požel J. Gravnar, ki je poslal na sejem tri vzorce in prejel prav toliko nagrad: njegov rižling letnik 1974 je bil odlikovan s srebrno, Brda letnik 1974 in kabernet letnik 1973 pa z zlato kolajno.

Vzorce žganih pijač je na sejem poslal deset državljan. Žirija je podelila skupno 160 vzorcev, od tega 142 iz Jugoslavije. Tudi v tem primeru je bilo podeljenih več priznanj, vsi trije podeljeni »šampion 1975« pa so pripadli Jugoslovij. Gre za Cassis liker 18 odst. in vinjamovko 38 odst. (oba proizvoda mariborskega Talisa) in za vinjak 40 odst. (proizvod TOZD Zupski rubin iz Krusevca). Iz Italije so pripeljali trije vzorci, in sicer žganje Barolo iz Fontanafredda (Piemont) ter slivovka in jagnji liker, proizveden v obratu Comar iz Ogjeja. Vsi trije vzorci so bili nagradjeni z zlato kolajno.

Žirija za sadne sokove pa je pregledala skupno 66 prispelih vzorcev, ki so jih poslale Alžirija, Avstrija, Izrael, Kanada, Zahodna Nemčija ter sedva proizvajalci iz Jugoslavije. Podeljen je bil en sam naslov »šampiona«, in sicer za marelični sok, proizvod tovarne Fructal - Alko iz Adovšine.

Na razstavi vinogradništva in vinarstva opreme prednjačijo letos do maha podjetja in razstavljalci iz Italije. Iz naše dežele naj omenimo firmo Bortolin iz Pordenona, ki razstavlja kompletne linije za polnjenje steklenic, tvrdko E. Furlani iz Trsta (linije za predelavo grozja in za polnjenje steklenic) in tržaško filijalko pionirske družbe Omec, ki razstavlja prav tako kompletne linije za polnjenje steklenic z najrazličnejšimi tekočinami, od

VESTI Z REKE

NOVA TOVORNA LADJA DRUŽBE «JUGOLINIJA»

Gre za drugo 14.000-tonsko ladjo iz serije treh, ki jih gradijo v Rostocku - Se ena žrtev požara na jahti «Rifle»

REKA, 29. - Jugoslovanska pomorska flota se je okrepila še eno najmodernejšo tovorno ladjo. Vzhodnonemški ladjevalnici v Rostocku so namreč izročili reški plovni družbi «Jugolinija» motorno ladjo «Topusko», drugo iz serije treh, enot z nosilnostjo 14 tisoč ton. Naročilo se je začelo z izročitvijo ladje «Baltika» ki jo je reška družba že z lanskim letom vključila na redno progo med Jadranskim morjem in Perziskim zalivom. V prvi polovici prihodnjega meseca bodo splovili še tretjo ladjo z imenom «Drvar».

Te ladje se lahko uporabljajo tako za lanskega vojnega, kot za svobodno plovidbo in lahko sprejmejo na krovu tudi okrog sto kontainerjev srednje velikosti. Pogonja jih glavni motor MAN jakosti 11.200 KS, ki omogoča hitrost skoraj 17 milj na uro.

Družba «Jugolinija», ki je glavna plovna družba v Jugoslaviji, razpolaga sedaj s 67 tovornimi ladjami v skupni tonaziji 720 tisoč ton.

REKA, 29. - Tragična bilanca požara na nemški jahti «Rifle», zasedeni v zalivu mesta Krk na istoimenskem otoku, se je še povečala. Danes dopolnje je v reški bolnišnici umrli tudi 14-letni črček Gunther Caleta, sin lastnika plovnega objekta. Kot znano, je v nesreči

vina do mineralne vode, od penecih vin do piva in do sadnih sokov. V okviru letošnjega sejma, ki se bo zaključil 17. septembra, si bodo sledila razna posvetovanja, med temi simpozij iz vinogradništva in vinarstva, posvet o uporabi mikroelementov in herbicidov v vinogradništvu, posvet o zaščiti vin z geografskim poreklom in blagovnimi žigii, itd. Za časa sejma bodo nadalje letna skupščina Jugoslovanske vinogradniške - vinarske znanstvene zveze in druga srečanja. Kakor je poudaril generalni direktor razstavišča L. Kres, pa bodo po letošnjem sejmu na Gospodarskem razstavišču odprli stalno specializirano vinoteko jugoslovanskih vin.

IZ DOLINE Zbor «V. Vodnik» za novo sezono

Po daljšem poletnem premoru bo tudi dolinski pevski zbor obnovil delovanje. V tork zvečer se bodo pevci zbrali na prvi vaji in si ob enem začrtali program dela. Pevci

PISMO UREDNIŠTVU

Odgovor na vprašanje: «Kaj pravi na to sesljska turistična ustanova?»

Objavljamo pismo, ki nam ga je, v slovenski, poslal predsednik Avtonomne turistične in letoviške ustanove v Sesljanu in odgovor na pismo uredništva pod naslovom «Kaj pravi na to sesljska turistična ustanova», ki smo ga objavili 14. avgusta in ki se nam ne zdi nikakor žaljivo.

V številki Primorskega dnevnika z dne 14. 8. 1975 sem zapazil članek (Pismo uredništvu, op. ur.) in moram reči, ne preveč vljuden, s proročjo, da bi razložil operativni kriterij raznih manifestacij, po katerem turistična ustanova iz Sesljanja deluje in za katerega sem jaz poverjen.

Čutim dolžnost odgovoriti na to vprašanje, čeprav ton pisma in njegovo žaljivo mnenje bi me prisililo do drugačnega vedenja. V kolikor prizadeži zavzema mesto v javni administraciji, bo dobro, da to upošteva in prikaže, kar dela, ne samo tistim organom, ki so za to postavljani, ampak tudi mnenju prebivalstva, zlasti, če je za to naprošen.

V uvodnem delu pisma pisec ilustrira dejavnost Smučarskega kluba Devin in opozarja bralce na naslednje: a) Avtonomna ustanova za gostinstvo in turizem iz Sesljanja nala deloma nobene pomoči in nagrade; b) drugačnega ravnanja je bilo deležno društvo iz Ribiškega naselja; c) Smučarskemu klubu Devin je dala samo star reklamni material, čeprav je ustanova za turizem imela na razpolago nove brošure, kakor je bilo razvidno iz vsega časopisa. Iz tega izhaja negativna ocena, ki žali in vzbuja nevero v dopisnika in obsojdo nezadostnega obveščanja.

Glede podeljevanja nagrad moram navesti, da zaradi omejitve obročna dajamo malo. Osnovni kriterij izloči manifestacije, ki se vsi izjeto navede območja. Ustanova za gostinstvo in turizem iz Sesljanja ima pristojnost, ki obsega delo od morja pa do železnice. Mavhlinje so znanj tega območja, zato je bila nagrada dodeljena prvemu društvu in ne drugemu.

VESTI Z REKE

NOVA TOVORNA LADJA DRUŽBE «JUGOLINIJA»

Gre za drugo 14.000-tonsko ladjo iz serije treh, ki jih gradijo v Rostocku - Se ena žrtev požara na jahti «Rifle»

REKA, 29. - Jugoslovanska pomorska flota se je okrepila še eno najmodernejšo tovorno ladjo. Vzhodnonemški ladjevalnici v Rostocku so namreč izročili reški plovni družbi «Jugolinija» motorno ladjo «Topusko», drugo iz serije treh, enot z nosilnostjo 14 tisoč ton. Naročilo se je začelo z izročitvijo ladje «Baltika» ki jo je reška družba že z lanskim letom vključila na redno progo med Jadranskim morjem in Perziskim zalivom. V prvi polovici prihodnjega meseca bodo splovili še tretjo ladjo z imenom «Drvar».

Te ladje se lahko uporabljajo tako za lanskega vojnega, kot za svobodno plovidbo in lahko sprejmejo na krovu tudi okrog sto kontainerjev srednje velikosti. Pogonja jih glavni motor MAN jakosti 11.200 KS, ki omogoča hitrost skoraj 17 milj na uro.

Družba «Jugolinija», ki je glavna plovna družba v Jugoslaviji, razpolaga sedaj s 67 tovornimi ladjami v skupni tonaziji 720 tisoč ton.

REKA, 29. - Tragična bilanca požara na nemški jahti «Rifle», zasedeni v zalivu mesta Krk na istoimenskem otoku, se je še povečala. Danes dopolnje je v reški bolnišnici umrli tudi 14-letni črček Gunther Caleta, sin lastnika plovnega objekta. Kot znano, je v nesreči

umrl tudi v Nemčiji živeči jugoslovanski državljani Rudolf Kralj. E. Klarich

Obvestili Acegata

ACEGAT obvešča, da bodo danes, 30. avgusta, pri vodovodu Randaccio opravljali predvidena dela za potencevanje vodovodnega omrežja med sedanjimi napeljavami in štirimi novimi hitrimi filtri v gradnji. Dela se bodo pričela ob 12. uri in končala pozno zvečer. Zato se bo ob tem času zmanjšala, boba voda in lahko tudi vodni pritisk.

Ravnateljstvo prevzema službe Acegata javnika, da zaradi vzdrževalnih del ob občinskem delu proge »2« Trst - Opčine, jutri, 31. avgusta, tramvaj ne bo vozil. Odhodi z Opčin, s Trta Oberdan se bodo vršili z avtobusi po rednem voznom redu. Na progi Opčine - Škrtolija bo vozil tramvaj z enournimi presledki.

● Na komisariatu javne varnosti se je večerjaj žalil 24-letni Antonino Belanca iz UL Crispi 39 ter povedal, da so med njegovim odtisnostjo vdrti v stanovanje ter ukradli 150 tisoč lir ter nekaj dragocenih predmetov. Belanca se je okrog 12.30 oddaljil od doma, ko pa se je čez pol ure vrnil, so bila vrata stanovanja na stečaj odprta, vsepovsod pa je vladal nered.

vodja Ignacij Ota je že okvirno sestavil novi program, ki se bistveno razlikuje od lanskega, ko je bil zbor nastavljen izključno borbene in partizanske pesmi, s katerimi je z uspehom nastopil na proslavah in prireditvah 30-letnice osvoboditve. Sistem, da se načrtno sestavljajo programi, upoštevajoč zahteve občinstva in zmogljivosti zbora ter drugih okoliščin, se je izkazal za pravilnega, zato bo zbor nadaljeval po tej poti. Ker so dolinski pevci dosegli zadovoljivo raven petja, bodo letos posvečali pozornost izključno zahtevnejšim skladbam, s katerimi upajo še izboljšati svojo kvaliteto izvajanja, vse v mejah svojih zmogljivosti. Ker sestavljajo dolinski zbor skoraj izključno delavci brez glasbene izobrazbe.

Vzporedno z umetniškimi načrtovanjem pokaže tudi organizacijsko delo. Organizatorji niso preko polja počivali, temveč so že sestavili okvirni program nastopov tja do konca sezone prihodnjega leta. Program se obeta zanimiv in privlačen, tako da bodo imeli pevci za svoj nesebičen trud in prizadevanje tudi primerno zadoščenje.

V. K.

GORIŠKI DNEVNIK

PRVA SEJA OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Program sredinske koalicije KD, PSDI, PRI ne vsebuje nobene vsebinske novosti

Zelo bežne in načelne izjave KD o jezikovnih pravicah in zavarovanju naše kulture

Ker moramo zaradi tehničnih razlogov razmeroma zgodaj oddati poročilo o poteku prve seje novega občinskega sveta v Gorici, posvečene izvolitvi župana ter odbornikov, ne moremo v tem prispevku, ki je bil seja sklicana, pač na lahko na podlagi izjav posameznih svetovalcev ugotovimo skladnost politike KD, PSDI in PRI, iz katere se bo izoblikoval tudi novi odbor. Že pred pričetkom seje je bilo gotovo, da bo poleg županskega mesta pripadalo KD pet odbornikov, PSDI dva in PRI eno. Med samim potekom seje pa ni bilo še doseženo soglasje, katerega odborništva bodo pripadala posameznim strujam krščanske demokracije, Levčičarski struji, denimo, nista bili pripravljeni popustiti pred pritiski, da bi se odpovedali nekaterim pomembnejšim odborništvom, ki so jima od nekaj pripadala. Dokler pa motraj KD tega soglasja niso dosegli, toliko časa stranka ni mogla pričeti z volitvami, ne da bi se izpostavljala resnim presemenjem. Zato tudi ne moremo v tem trenutku še objaviti imen župana in odbornikov, čeprav se je o njih zelo glasno slišalo še pred pričetkom seje.

Morda bolj kot imena pa se nam zdi važen program, s katerim so se sredinske stranke tribarvne koalicije predstavile občinskemu svetu in - med drugim - tudi številnemu občinstvu, ki je docela zasedlo vsa razpoložljiva mesta na tribuni, da se kaj takšnega v Gorici še ni primerilo. Iz tega programa je jasno razvidno to, kar je ugotovil tudi socialistični svetovalec odv. Peter Sanzin, da ni bilo namreč iz besed demokristjanskega, socialdemokristjanskega in republikanskega predstavnika mogoče ugotoviti nič novega in stvarnega, ki bi predstavljalo podlago za objektivno razpravo. Demokristjan Brancati je sicer priznal preokret v volilnem zboru po 15. juniju, izjavil se je proti razpisu predčasnih volitev, obžaloval prekinitev sodelovanja s PSI ter da proti levici, vendar se programski točki ni dotaknil. In tudi njegov tovarš v stranki Tuzzi, načelnik skupine KD, ki je podrobno govoril o programu, ni vnesel v nobeno novost. Priznal je obstoj večjega števila jezikov pri nas ter omenil novo razdobje za manjšinsko konzultno, vendar je bilo njegovo izjavljanje zgolj ponavljanje starih tez ter ni za našo narodnostno skupnost dal nobene objektivne izjave, kar bo s priznanjem jezikovnih pravic in kako se bo zaščitil življenjski interes naše skupnosti pri gradnji infrastrukture v štandru. Vtem ko pišemo te vrstice, seja še vedno traja.

Jeseni v Gorici

mednarodni shod o prevozihi

Proti koncu tega leta bo v Gorici mednarodni shod o avtoprevozu, ki bo sodelovanju dežele ter Evropske gospodarske skupnosti sklicala gosrška občinska uprava. Zato se so odločili na srečanju gorških upraviteljev s podpredsednikom komisije Evropske gospodarske skupnosti v Bruslju Carlom Scarascio - Mugnozno. Visoki funkcionar SET je namreč po svojem predavanju na tržaški fakulteti za ekonomijo odpotoval v družbi deželnega odbornika za prevoze Cociannija v Gorico, kjer so določili smotne mednarodne konference, katere se bodo udeležili tudi italijanski in tuji strokovnjaki, operativni ter znanstveni v prevozu.

IZ PODATKOV OBMEJNE POLICIJE

Na Goriškem so letos do konca julija zabeležili 4.219.827 mejnih prehodov

V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta so se prehodili povečali za okoli en milijon - Do konca leta 6,5 milijona prehodov?

Od začetka leta do konca julija so na goriških mejnih prehodih zabeležili 4.219.827 prehodov, kar je za približno milijon prehodov več v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Samo ta podatek zgornje kaže, da je obmejni promet med Italijo in Jugoslavijo povzpel tako na Goriškem kot tudi na Tržaškem in Videmskem. Porast letošnjih prehodov pa je vsakega zadovoljil, saj moramo vedeti, da so v lanskem letu, od januarja do decembra, zabeležili okoli 4.700.000 prehodov. Letos pa smo se znatno približali tej številki, čeprav ni še v tej primerjavi vseh letnih pet mesecev leta.

Vzroke tega porasta, ki je znatno vidnejši v malobnem prometu, kjer mesečno zabeležijo okoli pol milijona prehodov, je treba iskati v omilitvi hude gospodarske krize, ki se je pojavila v začetku lanskega leta. To je seveda sililo k varčevanju, kar se je odražalo tudi na tem področju.

Iz podatkov, ki smo jih zbrali na podlagi statistike, ki jo vsak mesec izdeluje poveljstvo obmejne policije, je lahko posredujemo primerjavo mesečnih prehodov do konca julija. Januaria 1975 so na Goriškem prešli 516.174 prehodov (januarja leta 1974 pa 446.259), februarja 515

Goriškega sestanka so se poleg župana De Simoneja udeležili še Ciuffarin, Fantini in Moise.

Stavkovno gibanje v trziški ladjedelnici

Stavkovno gibanje v trziški ladjedelnici Italcantieri se nadaljuje. Včeraj so delavci stavkali podlugo uro. V tem času so priredili shod po mestnih ulicah, da bi javnost

opozorili o nevarnem položaju, ki je nastal v tem obratu, ki zaposluje 4.000 delavcev.

Kot smo naknadno izvedeli, se je v Genovi brez uspeha zaključil sstsenek predstavnikov vsedravnega vodstva sindikatov in predstavnikov oblasti, da bi našli rešitev iz sedanjega slabega stanja državnega ladjedelništva. Kot kaže, bodo sindikati nadaljevali stavkovno gibanje, dokler ne bodo od odgovornih organov dobili zagotovila za reorganizacijo italijanskega ladjedelništva.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM «SIMON GREGORČIČ» V GORICI

Svetogorska cesta št. 84, tel. 83-495 obvešča:

- prošnje za šolsko leto 1975/76 na posebnih obrazcih sprejemamo vsak delavnik od 10. do 13. ure;
- redni gojenci in gojenke lahko postanejo učenke in učenci osnovnih šol ter dijakine in dijaki nižjih srednjih ter višjih srednjih šol;
- vpisovanje do zasedbe razpoložljivih mest traja do 20. septembra.

RAVNATELJSTVO

VAŽNO VPRAŠANJE, KI ZANIMA PREBIVALCE TRŽIČA

Obnovljene polemike med KD in PSDI zaradi metanovodske napeljave v Trziču

Nova levičarska občinska uprava bo izbrala novo pot za postavitev metanovodske mreže

Občinski svet v Trziču se bo kmalu soočil z važnim vprašanjem, ki je nekaj mesecev pred junjskimi volitvami povzročil razhod demokristjanov in socialdemokratov v trziškem občinskem svetu. Tedaj so imeli prišli KD in PSDI v Trziču večino, v opoziciji pa so bili komunisti in socialisti.

Gre za metan, oziroma za razdeljevalno službo tega v mestu. V Trziču niso imeli, kot v Gorici, plinovodske napeljave. Občinski svet je bil soglasen v tem, da je treba tako napeljavo izpeljati tudi v Trziču, mestu, ki se vsak dan bolj širi. Občinski odbor je zato pripravil ustrezne načrte, nato so demokristjani in socialdemokrati pričeli tudi izbirati podjetje, ki bi zgradilo napeljavno. Oboji so imeli za seboj eno podjetje, ki se je ponudilo, da zgradi, seveda z občinskim denarjem in tudi z lastno investicijo, metanovodsko napeljavo v vsem mestu, v zameno pa je hotelo imeti večletno razdeljevanje metana v mestu.

Tu je prišlo do spora med demokristjani in socialdemokrati. Vsakdo je zagovarjal svoje podjetje, demokristjani so vsilili svoje in socialdemokrati so v znak protesta zapustili občinsko koalicijo. V času ko ni občinski svet deloval, ker so vmes prišle junjske volitve, je ožji občinski odbor, v katerem so bili samo demokristjani, odobril izvršilni načrt za začetek gradnje metanovoda in dela seveda izročil od demokristjanov izbrnemu podjetju.

V letošnjem juliju pa je pokrajinski nadzorni odbor nenadoma zavrnil ta sklop občinskega odbora in menil, da se mora s stvarjo spoprijeti novi voljeni občinski svet. Ker predseduje pokrajinskemu nadzornemu odboru socialdemokrat dr. Elđere Bon, ki je tudi najvidnejši socialdemokratski predstavnik v Trziču, so demokristjani videli v tem sklepu masovnega socialdemokratov proti njihovi

politiki v zadnjih mesecih. Da je teozu tako dokazuje tudi uradno stališče socialdemokratske stranke v Trziču, ki izraža priznanje socialdemokratskih članov pokrajinskega nadzornega odbora za to kar so napravili v tej zadevi.

Nov levičarski odbor, v katerem so socialisti in komunisti, bo seveda zavzel do tega vprašanja drugačno stališče. Deželna uprava daje denar za gradnjo metanovodskih napeljav. Zato se bodo, skoro gotovo levičarji opredelili za tak način izgradnje metanovoda. To seveda ne bo prijalo demokristjanom, ki so ostali v opoziciji in so že na dosedanjih sejah izjavili, da se bodo odločno zoperstavliali predlogom večine.

PROSVETNO DRUŠTVO «NAS PRAPOR»

OSLAVJE - PEVMA - ŠTMAVER

priredi 30. 31. avgusta ter 1. septembra «na borjaču» na Oslavju

BRIŠKI PRAZNIK

SPORED :

Danes, 30. avgusta

ob 20. uri nastop narodno - zabavnega ansambla «VESELI PLANŠARJI».

Jutri, 31. avgusta

ob 18. uri kulturni spored z nastopom folklorne skupine «STU LEDI» iz Trsta, mladinskega pevskega zbora iz Pevme in z Oslavja ter okleta «PLANIKA» - zvečer ples.

Pone eljek, 1. septembra ples z izvolitvijo briške lepote.

Vse dni bo odprta razstava briških vin.

SEJA ODBORA TRGOVINSKE ZBORNICE

Z industrijskimi naložbami ohranjati delovna mesta

Težavno zaposlitveno stanje v gradbeništvu, tekstilnih obratih in strojni industriji

Odbor trgovinske zbornice je na svoji zadnji seji preučil gospodarski položaj, kakršen se kaže po vsej državi in so njegove posledice vidne tudi pri nas. Posebno vznemirljiva je zaposlenost v gradbeništvu, tekstilni in strojni industriji.

Predsednik zbornice Lupieri je na sestanku poudaril, da je ohranjanje zaposlenosti, prebivalstva ter vlaganje denarja v proizvodnjo namene poglavitna naloga odbornikov. To nalogo morajo uresničevati v svojem poklicnem življenju ter se morajo osebno truditi ob vsaki priložnosti, da se omenjena odprta vprašanja rešujejo in da se poskoško gospodarstvo izvleče iz krize.

Geometer Lupieri je zlasti poudaril potrebo po ustvarjanju takšnih pogojev, ki bodo zagotavljali industrijske naložbe v Gorici ter zaposlovanje kvalificirane delovne sile. Na takšen način se bodo ustvarjala nova delovna mesta ter omogočala alternativno zaposlitev za razpoložljivo delovno silo, kar bo pomagalo blažiti premoštevane težave pri preurejanju proizvodnje v kriznih sektorjih.

Odborniki so odobrili predsednikovo poročilo ter sklenili sprejeti vse ukrepe, ki bi neposredno in tudi

samo posredno vplivali na stabilizacijo našega gospodarskega položaja.

Goriška slikarja razstavlja v Kopru

Slikar in grafik Pavle Medvedšek iz Nove Gorice ter slikar Miloš Volarič iz Kobariida razstavlja svoja dela v koprski Loži. Medvedšek prikazuje 20 grafik, ki jih je izdelal v zadnjem času, medtem ko se Volarič predstavlja z dvajsetimi olji - pejsaži. Razstava njunih del v Kopru bo odprta do 7. septembra, potem pa jo bodo ponovili v Lipici na Krasu.

MLADINSKI KROŽEK GORICA

obvešča vse udeležence mladinskega seminarja ob Bohinjskem jezeru, da bo skupni odhod v tork, 2. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz latinščine (naslednji dan bodo pisali nalogo iz grščine). Ravnateljstvo učiteljskega »Simon Gregorčič« v Gorici obvešča, da se bodo popravni izpiti pričeli v tork, 2. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz latinščine (naslednji dan bodo pisali nalogo iz grščine). Ravnateljstvo učiteljskega »Simon Gregorčič« v Gorici obvešča, da se bodo popravni izpiti pričeli v tork, 2. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz latinščine (naslednji dan bodo pisali nalogo iz grščine).

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega strokovnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici sporoča, da se popravni izpiti pričnejo 2. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz matematike.

Ravnateljstvo gimnazije-liceja »Primož Trubar« v Gorici obvešča, da se bodo popravni izpiti pričeli v tork, 2. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz latinščine (naslednji dan bodo pisali nalogo iz grščine).

Ravnateljstvo učiteljskega »Simon Gregorčič« v Gorici obvešča, da se bodo popravni izpiti pričeli v tork, 2. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz latinščine (naslednji dan bodo pisali nalogo iz grščine).

Ravnateljstvo nižje srednje šole »Ivan Trnko« v Gorici sporoča, da se bodo popravni izpiti pričeli v tork, 2. septembra, ob 8.30 s pismeno nalogo iz latinščine.

Razna obvestila

Slovenski dijaški dom »Simon Gregorčič« v Gorici (Svetogorska cesta št. 84, tel. 83-495) obvešča: 1. prošnje za šolsko leto 1975-76 na posebnih obrazcih sprejemamo vsak delavnik od 10. do 13. ure; 2. redni gojenci lahko postanejo učenke osnovnih šol ter dijaki nižjih srednjih ter višjih srednjih šol; 3. vpisovanje do zasedbe razpoložljivih mest traja do 20. septembra.

Izleti

Kmečka zveza priredi v soboto, 6. in v nedeljo, 7. septembra, dvodnevni poučni izlet po Sloveniji in Hrvaški. Izletniki si bodo ogledali kraje Mengeš, Trebnje, Brezice, Katež, Kuzem, Laško, Celje in Ljubljano. Vpisovanje in vse podrobnosti najpogostje dajejo na uradu KZ v Ulici Malta 2 tel. 24-95.

Kino

Gorica

POZITIVEN OBRAČUN LETOŠNJE SEZONE

Veronski festival zelo dobro uspel

Vseh 29 prireditev, predstav in koncertov se je udeležilo 370 tisoč oseb, kar je za 30 tisoč več kot lani. Nad poldrugo milijardo inkasa.

VERONA, 29. — S tretjim koncertom, na katerem so v veronski areni izvajali Beethovno Deveto simfonijo v koreografiji Maurica Bejarta, se je zaključila letošnja že 53. manifestacija v veronski areni, manifestacija, ki obsega opere, klasično glasbo in balet. Pred dnevi smo obsejše govorili o treh operah, ki so bile letos na sporedu, toda vsa veronska sezona je obsegala nič manj kot 29 večerov. Tudi Beethovnova Deveta simfonija, ki je 24. avgusta morala odpasti zaradi slabega vremena, je prišla v tretje na program 27. avgusta, tako da je bil izveden ves program, pa čeprav je slabo vreme motilo dve operni uprizoritvi, vendar pa le proti koncu predstave. Zato ponavljamo, da je bil ves program izpeljan, pa čeprav je bil obsežen, saj je predvideval deset uprizoritev opere «Carmen», devet uprizoritev opere «Moč usode», sedem uprizoritev opere «Turandot» in tri koncerte z že omenjeno Beethovno skladbo.

Letos morejce v vodstvu veronskega festivala biti z obiskom nadšev zadovoljni. Bilo ga je namreč več kot lansko leto, in sicer nič manj kot 30 tisoč obiskov več. Med publiko je bilo tudi zelo veliko tujcev, turistov, ki so bili na poti po Italiji, pa tudi ljubiteljev glasbenih in opernih umetnosti, ki so prišli izključno na festival. Kakor so ugotovili na vseh blagajnah festivala, so letos prodali skupno 370 tisoč vstopnic za skupno eno milijardo 600 milijonov lir. Največ obiskovalcev je imela opera «Carmen» in to deloma na račun dejstva, da so jo uprizorili desetkrat, deloma pa tudi na račun svoje popularnosti. Toda tudi operi «Moč usode» in «Turandot» sta imeli odlične obiske, iz česar se da sklepati, da italijansko in tudi tuje občinstvo še vedno visoko ceni operno glasbo.

Posebno zanimanje pa je občinstvo pokazalo tudi za edino klasično glasbeno delo, ki je bilo letos na sporedu, in sicer za Beethovno Deveto simfonijo. Kot smo že ugotovili, so Beethovno delo izvajali v veronski areni trikrat in vsakokrat je bila arena razprodana do zadnjega sedea.

Kaže, da se veronski festival iz leta v leto vedno bolj uveljavlja in to tudi na račun dejstva, da je še kolikor toliko dostopen širšemu občinstvu. Cene sicer v splošnem niso tako nizke, saj smo že zgoraj ugotovili, da je izkupiček letos znašal eno milijardo 600 milijonov lir, kar sicer ni malo, hkrati pa tudi ne veliko v zvezi pač z velikanskimi stroški za uprizoritve nekaterih opernih del, saj je znano, da si je režija letos privoščila tudi malo več razkošja. Dejstvo je, da je znašala letos poprečna vstopnina 4.300 lir, kar prav zares ni malo, pa čeprav gre za poprečje. Vendar pa je bil za delavce, študente, vojsake in upokojenke razpisani poseben abonma, ki je tem manj premožnim kategorijam omogočil prisostvovanje prireditvam za zares nizko ceno, saj je znašala poprečna vstopnina le 1.375 lir. Seveda pa si je mogel to privoščiti le delavec, študent oziroma upokojenec in vojak iz Verone in neposredne okolice, torej človek, ki tu živi, kajti sicer bi ga veliko stalo prebivanje v hotelih oziroma v drugih gostiščih, ali pa vožnja iz oddaljenih krajev.

Veronski «Ente Lirico» je ob festivalu organiziral tudi več drugih terjalnih žrtv in samoopovedi. V nadaljevanju svojega govora je Stevo Stanivuković govoril tudi o najaktualnejših problemih nadaljnje razvoja in poudaril trajno opredelitev Jugoslavije za enakopravnost narodov in narodnosti, opredelitev, ki izhaja še iz časov narodnosvobodilnega boja, iz sklepanja v Avnoju in se odraža v sodelovanju s Češko zvezo, v Zvezo Madžarov, z Unijo Italijanov iz Istre in Reke, z Zvezo Rusov in Ukrajincev, skratka z vsemi narodnostmi, ki živijo v Jugoslaviji. Glede tega je še poudaril: «Aktivno delamo na tem, da ohranimo in razvijamo nacionalne značilnosti vseh narodov in narodnosti, ki živijo v jugoslovanski socialistični skupnosti.»

Na slavnostnim govornikom je povzel besedo veleposlanik češkoslovske republike v Jugoslaviji Josef Nalepka, ki je prav tako poudaril, da letošnja slava ob obzinskih dokazala, da je pravilna politika, ki jo vodi Tito in Zveza komunistov Jugoslavije, politika o enakopravnem razvoju narodov in narodnosti v Jugoslaviji.

Drugi dan slavlja je bila v Hercegovcu najprej svečana seja, zvečer pa akademija, pred spomenik prevega dirigenta krajevne godbe Franca Svobode ter pred spomenik padlim pa so položili vence. Hkrati so odprli tudi razstavo slik in dokumentov o dosežkih jugoslovanskega vojske v te kraje ter o njihovem kulturnem in narodnosvobodilnem boju in tudi v socialistični izgradnji domovine, kar pa ni bilo lahko, ker je zahtevalo visoko zavedst in tudi veliko človeških in ma-

kulturnih manifestacij, ki so vzbudile precejšnje zanimanje med strokovnjaki in v kulturnem svetu nasploh. V tem smislu je vredno upoštevati zasedanje umetnostnih kritikov in muzikologov, ki so na treh konferencah razpravljali o temi «Bizet — po sto letih». Poleg tega so bila na vrsti srečanja — koncerti, ki pa jih je veronska ustanova organizirala tudi v tujini, na primer v Muenchnu na Bavarskem in v nekaterih severnih italijanskih centrih. Ne smemo pozabiti na razstavo, posvečeno skladatelju Pucciniju ter na četrto mednarodno filatelistično razstavo z naslovom «Glasba v svetu».

VESELE IN MANJ VESELE NA LETOVANJU OB ČUDOVITI ISTRSKI OBALI

Goli martinčki na Crvenem otoku

Tujec ima prednost, pa jo vendarle skupi - Na eni nogi na ladji - Natakari je truden

Če srečamo starega znanca junice, ga ne pozdravimo, kot po navadi s «Kako se imaš?» ampak «Kam pa na dopust?»

Neučakani se odločijo za počitek že v začetku julija ali še prej, manj neučakani pa v avgustu. Septembra je večina rezervirani za babice in dedke in druge penzioniste. To pa ne samo zato, ker nimajo več šoloobveznih otrok, važen je tu tudi žep, ki je vsako leto bolj prazen.

No, midva (Peter in ja) spadata med neučakane turiste, četudi sva morala to leto počakati do 12. julija. Takrat sva starejšega sina odpravila v kolonijo, na morje. Nič kaj rad ni šel. «Rad bi se malo odpeljal od tovarišij» — je izjavil. «Kolonijska je zdrava», — je ugotovil njegov oče — «to je predpriprava za vojake. Tudi tam si kradajo denar in druge stvari, pa naj se fant že zdaj znajde» — je menil.

«Zdravo je tudi za starše» — sem si mislila — «če sva na počitnicah lahko malo sama».

Za prtljago sem dala fantu samo stare cunje. Kupili smo samo nove kopale, ki jih potem iz kolonije ni prinesel. Mladjšega sina pa sem oddala, nato njegovim starim staršem, ki spadajo med septembrske počitnikarje.

Potem sva odpotovala.

Peter je rezerviral privatno sobo v Rovinju že v začetku junija. Nekoliko slabše kategorije, za 35 dni dnevno po osebi. Doležal sva letovalec le v Novem gradu ali Poreču, kjer pa je dražje kot v Rovinju.

ROVINJSKO MODRO NEBO

Nekje na avtocesti se je lepo vreme skisalo, začelo je pršeti iz megle, blizu Postojne se je najbrž utrgal oblak in pljuskal so zalivali avto in cesto. Nad Postojno se je nebo spet razprlo in sončni žarki je najavil lepo vreme. V Rovinju je bilo nebo že modro, kot morje v plitvinah.

V poreski poslovalnici «Kompasa» so nama dali naslov, midva pa osebni izkaznici. Zavila sva v

V Sežani so pred dvema letoma zgradili moderen in lepo funkcionalen otroški vrtec, ki deluje tudi med počitnicami. Na sliki del otroškega vrta in sežanske otročadi med kratkim odmorom

najožjo izmed treh ulic, ki so vodile navkreber in obstala pred številko 58, eno redkih hiš, ki je imela pročelje pobeljeno. Ostale kažejo svoja rebra - kraške kamne. Vsaka kamnita hiša ima tudi svoj hlev z osli. Od tu se je seli skozi okno na naju mrčes in zjutraj sva se zbudila z rdečimi pikami.

Najina soba je bila pravzaprav sobica ali bolje kabinet, kamor so lastniki komaj stlačili dve postelji in omaro. Sicer pa je bilo čedno in čisto in v kopalnici sva imela vedno toplo vodo. Lastnica, po rodu Rumunka in pri 73 letih prababica, je bila z nama prav prijazna. Dovolila mi je v kuhinji zjutraj in zvečer zavreli mleko. Zato sva ji bila od srca hvaležna posebej potem ko sva zajtrkovala nekako v restavraciji. Cene so bile za današnje morda pojme tam, kar zmerne, toda tritretino čakanje s praznim želimcem ti uniči živce. Zajtrk doma je bil cenejši in obilnejši.

MAJHNA PRIMERJAVA

Še isti dan sva ob pol enajstih odpela z barko prvič proti Crvenemu otoku. Poslej sva se tja vozila vsak dan. Bilo je sončno, morje je kristalno čisto, denarnica še polna. Prav tako sončni so bili še vsi naslednji dnevi. Le denarnica je spreminjala svojo obliko in to brez sušnevalne kure. Uredila sva si sicer kar poceni «carinza» (130 din na dan za vsakega).

V Ljubljani sem menila, da to že ni poceni. Ko pa sem zvedela, koliko stane penzija v hotelu «B» kategorije na Crvenem otoku, sem spremenila mnenje. Nemški zakonski par, s katerim sva se sprijateljila, pa je po kakem tednu morskega bivanja menil, da je cena solidna. Prav gotovo bi bila tudi za naju, če bi obadva skupaj zaslužila vsaj toliko, kolikor nemška učiteljica. O napa na nama je povedala, da tudi tam prosvetarji niso najbolje plačani kader. Dodala pa sta, da imata precej višje davke kot ostali, ker sta brez otrok. Davek na samsko življenje je še višji. «Sparovni»

samci naj kar premislijo, ali se jim splača dolgo ostati v samskem stanu.

«Crveni otok» sestavljata dva otoka, med seboj povezana z betonsko cesto. Na enem je hotelsko naselje, drugi pa je nenaseljen, oziroma je podnevi v poletnem času naseljen z mnogimi nudisti. Tisti, ki so nekoliko sramežljivejši, ostajajo na prvem otoku, ostali pa gredo po betonski stezi na drugega. Nekje na sredi, naju je prvi dan ustavil vratar zaradi vstopnine. Plačala sva, a Peter je godrnjal, češ da je to naše morje in zakaj plačujemo mi vstopnino — tuji pa ne. Vratar je odvrnil, da to so hotelski gostje, ki imajo prost vstop. Kaže pa, da so besede, ki so bile izrečene sicer bolj v šali, naredile nanj nekakšen vtis, kajti že naslednji dan sva mirno korakala mimo njegove hišice. Crveni otok je en sam borov gozd, ki v opoldanski vročini sprejme v svoje zavetje prav vse nudiste. Drugeče se sončijo na skalah kot martinčki. Midva sva si poiskala prostor v senci in del neke skale na soncu. Peter je večino popeljal na skali, včasih kar brez podlage, da bi si hitreje pozdravil revmo.

Ze prvi dan je Peter začel izpopolnjevati svojo nemščino v pogovoru z lastniki sosednih skalah. Tudi sama sem morala napeti spomin in izbrskati za napoli pozabljenemski besede, ker se nisem hotel počutiti kot Robinson na samskem otoku. Gotovo je namreč, da so vse nudistične plaže vsaj za 90 odst. zasedeni nemški turisti. Ostali so največ radovedni Italijani, nekaj je Francozov in le v manjšem številu tudi Jugoslovani.

CISTOCA PRI NUDISTIH

Slednji imamo še precejšnje predskode do nagote, ki naj se javno razkazuje le v kakšnih barjih. Menim pa, da kdor se je prv prv namenil na tak plažo, ni bil poslednji tam. Takoj ugotoviš, da je čedno, da je morska voda čista in, da ima vsakdo svoj prostor pod soncem. Tudi sanitarije so boljše vzdrževane kot drugod. Sicer pa sva s Petrom mnenja, da sta Adam in Eva spoznala greh šele, ko sta se oblekla v figovo listje.

Če se je kakka lepo grajena ženska nastavljala soncu, sem se spet počela kaj zazrla v moža. Pa sem vselej ugotovila, da mirno spi na svoji skali. Nekaj je opravljal vročina, nekaj pa tudi deževje, da je vse razkrito in jasno, kot resnica. In čemu potem pasti radovedne oči, ko nihče nič ne skriva.

Opoldne sva pohitela v bližnji hotel na kosilo, ki so ga nama s postrežnino zaračunali 99 din. Ni bilo slabo, posebno obilno pa tudi ne, a postrežena sva bila hitro. Nato sva si po navadi še n terasi privoščila kavo oziroma «kapučino», na kar pa sva čakala dalj časa.

Nekega dne so naju nemški znanici povabili na kavo. Jaz sem si naročila še «sirvo» zavitek. Natakari, ki so mu temne oči v popoldanskih vročinah kar lezele skupaj, je leno prikimal in si z roko obrisal pot. Ko je bil čez pol ure spet pojavil na verandi, smo mu pomagal.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ko gre za važno odločitev, ne bodite lahkomiselni. Z lahkoto boste resili družinsko neprijetnost.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V dopoldanskih urah bo veliko dela in tudi kak uspeh. Večer skušajte prebiti v prijetni družbi.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Zelo zanimiva ponudba, ki pa jo je treba temeljito preučiti. Preveč zanemarjate družino.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Izpeljali boste nalogo, ki je vašim tovarišem spodletela. V ljubez: boste srečni.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) S sodelavci boste prišli v spor, ki bi znal porušiti soglasja. Izogibajte se preprič.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Razprava je prijetna in koristna, dokler je konkretna. To velja za posel, kot za obravnavo drugih zadev.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Znašli se boste pred težavno izbiro. Razmiselite dobro. Preveč tsičite v svojem krogu.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Tarča boste neusmiljeni kritiki, ki pa vas ne sme prizadeti. Poslušajte nasvete starih.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Ne preceňuje svojih sposobnosti in upoštevajte vse možnosti. Izgubili boste prijateljstvo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) S svojo domišljijo in intuicijo boste pomagali sebi in drugim. Ne spuščajte se v nevarne avanture.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Preveč ste občutljivi in to včasih močno škoduje. Potrpeti bo treba. V družini presenečenje.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Zelo veliko obljub, toda malo konkretnega. Finančne težave. Odločnost je včasih zelo na mestu.

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

Karel Čapek:

«Vojna s salamandri»

Čeprav je delo izšlo že pred zadnjo vojno, smo ga Slovenci dobili v prevodu šele sedaj. Vendar je delo kljub vsemu ponovno aktualno.

V znani zbirki Mozaik, ki jo izdaja Cankarjeva založba, je v prevodu Zdenke Škerlj Jermanove in v opremi Nadje Furlan izšel slovenski prevod znamenitega romana Karla Čapka VOJNA S SALAMANDRI. Karel Čapek (1890-1938) sodi med najpomembnejše moderne češke pisatelje, je pa z nekaterimi svojimi deli stopil tudi v svetovno književnost. Pisal je romane, drame, potopise, pa tudi feljtone in koserije, pri tem pa se je zatekal tudi v svet fantastike. Pisal je tudi o nacistični nevarnosti v Evropi ter je nanjo opozarjal svet tudi v svojih literarnih delih.

Tako tudi v romanu Vojna s salamandri, ki sicer ne sodi med Čapkov najbolj znane stvaritve, ki pa je vendar znano delo. Kljub temu, da je izšlo že leta 1937 in da je pisatelj še skoraj štiri desetletja v grobu, smo Slovenci prevod tega dela dobili šele sedaj. V spoznavanju Čapkovih del in stvaritev moderne češke književnosti je bil s slovensko izdajo tega romana storjen korak naprej.

Najbrž pa danes ta sicer duhovit in komičen roman ne bo imel takega odmeva kot je bil, ko je imel v času med obema vojnama, ko je delo nastalo. Nekateri sicer menijo, da je bil roman napisan kot zabavni roman s fantastično vsebino in le rahlim opozarjanjem na nacistično nevarnost. Verjetno pa je pravilneje druga sodba, da je pisatelj prevzel obliko fantastičnega in satirično zabavnega napisanega romana, da je lahko opozoril na svet nacistov, ki kot salamandri (močeradri), o katerih pripoveduje, grozijo svetu in človeškemu rodu z uničenjem.

Vojna s salamandri je torej predvsem fantastičen roman, ki pripoveduje o salamandrih, velikih močeradrih. Ti pomagajo ljudem z morskega dna prinášati bisere. Ljudje v svojem pohlepu žele od močeradov čimveč korist, pa začno te živali loviti in jih naseljevati v vseh morskih bregovih. Nekateri seveda živali izkoriščajo, pa se zato nanejajo spopadi med njihovimi zaščitniki in omiki. Ki salamandre izkoriščajo. Salamandri pa medtem zrastejo ljudem čez glavo, razširijo se po vseh morjih in ogrozijo že človeški rod. Zase zahtevajo vse večji življenjski prostor in si ga jemljejo s silo. Ljudje in države v boju proti tej nevarnosti niso složni. Tisti, ki niso ogroženi, se za salamandre kaj malo menijo. Drugi pa zamažajo ključno na pomoč.

Ni težko prepoznati, da je Karel Čapek imel v mislih nacistično nevarnost in nesposobnost evropskih držav, da bi se složno zoperstavile Hitlerju ter s tem preprečile vojno, ki je Karel Čapek sam ni več dočkal, jo je pa tologično napovedal prav s tem romanom. Seveda pa je moral svojo pripoved spretno zaviti v obliko fantastičnega romana z zabavno humoristično vsebino, ki ji ne manjka ne duhovitosti ne zabavne zgodbe.

Tako se tudi tekst sam, brez razumevanja tistega, kar je pisatelj hotel predvsem poudariti, bere kot prijetno in duhovito napisan zabavni roman. Seveda pa je prvenstvena odlika tega pripovednega teksta v njegovi idejnosti. Zaradi osnovne ideje je bil roman posebej aktualen v času nastanka, torej v letih neposredno pred zadnjo vojno. Ker pa še danes groze človeštvo razne nevarnosti, ki jih ne opazimo ali se jim celo nanejoma izogibamo, pa ima roman Vojna s salamandri še danes svojo idejno in moralno vrednost. Čeprav danes znatno manjšo kot leta 1937, ko je delo prvokrat izšlo v originalu.

V MALEM RAJU NA VECERJI

Naslednjega dne smo se domeniš v Hansom in Regino za skupno večerjo v gostilni pri grilu «Mali raj». Dobili naj bi se ob pol osmih zvečer pri poslovalnici «Kompasa». S Petrom sva zamudila samo pet minut (zaradi moje frizure), nato sva se prepirala med množico turistov na pomolu in se uo čakala na Regino in Hansa. A njih o nikoder. Ob pol devetih sem postala strašno sitna, v želodcu sem začutila lakoto, kot veliko prazno motem otoku. Gotovo je namreč, da so vse nudistične plaže vsaj za 90 odst. zasedeni nemški turisti. Ostali so največ radovedni Italijani, nekaj je Francozov in le v manjšem številu tudi Jugoslovani.

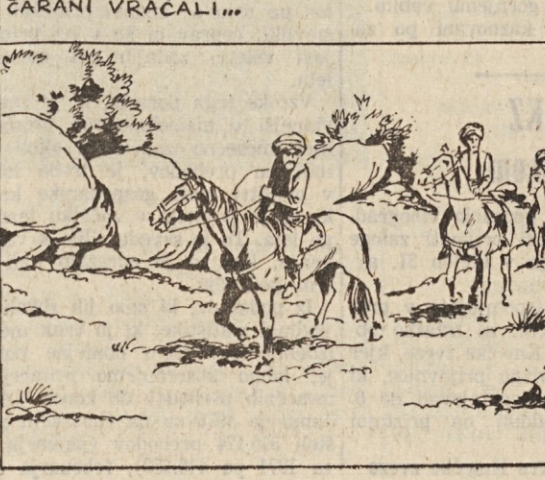
ALENKA

„BRATA“

TURKI SO KRENILI V ZASEDO...

TURKI, KI SO ISKALI SELIMA, SO SE RAZOČARANI VRAČALI...

PRESENEČENJE JE BIL POPLNO...

V TABORU NISO NAŠLI SVOJIH TOVARIŠEV...

piše Ciril Galé

ZAPOVEDNIK SE JE PRIDRUŽIL NEVERNI KOMALI!

SULTAN NE BO MOGEL VERJETI, DA SE MU JE NABOLJŠI JANIČAR IZNEVERIL!

RADIO VELE-VIZIJA

SOBOTA, 30. AVGUSTA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 14.45 Svetovno prvenstvo v kolesarstvu za diletante. Prenos iz Metteta v Belgiji.
- 18.00 Program za mladino. Ideje in predlogi za življenje na prostem.
- 19.15 IZZREBANJE LOTERIJE.
- 19.25 Nabožna oddaja.
- 19.35 Športni dnevnik in Vremenska slika.
- 20.00 DNEVNIK.
- 20.40 BENTORNATO CAROSONE. V lokalu La Bussola v Focette (Versiglia) so pod vodstvom Romola Sienne registrirali večer Renata Carosoneja. Znani pevec se tako po 15 letih vrača pred publiko.
- 21.50 Posebne oddaje TV dnevnika. UNIVERZA ZA STAREJŠE LJUDI. Televizijska reportaža nosi v izvirniku naslov «Università per anziani». Prikazala naj bi možnost vseučilišnega študija v tako imenovani tretji življenjski dobi, to se pravi tedaj, ko je človek že zaključil tako imenovano aktivno dobo in je na poti v mirno starostno dobo.
- 22.45 DNEVNIK in Vremenska slika.

DRUGI KANAL

- 19.30 SREDOZEMSKA IGRE — Sinteza, prenos iz Alžira.
- 20.30 DNEVNIK.
- 21.00 Ironside — Za vsako ceno. ANNABELLE 10-15. Film je režiral Tony Leader in govori o naslednjem: bogataš Marcus Weathers je ustanovitelj organizacije, ki jo je imenoval «druga sila». Njena naloga naj bi bila bojevati se proti zločinstvu in vsemu, kar je proti zakonu. Ko njegovega tesnega sodelavca Dennisona najdejo mrtvega v njegovem avtomobilu, si v policijskih krogih mislijo, da gre za zločin. Zato poverijo preiskavo Ironsиду. Odkrije se, da je bil Dennison umorjen, da pa se je malo pred smrtjo telefonsko povezal z neko žensko, imenovano Annabelle, o kateri nihče nič ne ve in je tudi ni mogče najti. Ko Eve sledi gospe Weathers, pa ugotovi, da gre sleherni teden na svoj zmenek z nekim Hansenom, bivšim agentom «druge sile». Zadeva se torej začne drugače zapletati. Hansen in Susan sta pripravljena sodelovati pri odkrivanju morilca in izdata neko ime...
- 22.00 IL MONDO E UNO SPETTACOLO.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 16.00 Sredozemske igre.
- 17.40 SREDOZEMSKA IGRE — Filmski pregled, posnetek.
- 18.00 Obzornik.
- 18.15 SREDOZEMSKA IGRE — Atletika, prenos.
- 19.25 Janošiki: IZDAJA. Danes se bo nadaljevala «Janošiki» zaključila. Razbojnika Bardosa ujamajo. Grof pa ga izpusti z obljubo, da bo izdal Janošika. Janošik sprejme Bardosa v votlino in ta začne takoj nastavljal svoje zanke...
- 20.15 Risanke.
- 20.30 DNEVNIK.
- 20.50 Tedenski zunanepolitični komentar.
- 21.00 Velika sprememba: Zabavna oddaja.
- 21.30 Moda za vas — poučna oddaja.
- 20.40 Kojak: OBLJUBA — serijski film.
- 22.45 DNEVNIK.
- 23.00 SREDOZEMSKA IGRE: Atletika (posnetek).

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

- 18.15 SREDOZEMSKA IGRE — prenos iz Alžira.
- 20.55 Otroški kotiček — risanke.
- 21.15 DNEVNIK.
- 21.30 ZADNJI MESECI II. SVETOVNE VOJNE — dokumentarec.
- 22.30 VODOR — 11. epizoda iz serije «Odpisani».

TRST

- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Spet na sporedu; 13.00 Glasba po željah; 15.45 Oddaja za avtomobiliste; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Koncert; 19.10 Spomini in pričevanja; 19.30 Orkester; 19.40 Pevska revija; 20.00 Sport; 20.50 Giuseppe Radole: Vagabund Martin; 21.30 Povepke; 22.30 Orkester.

KOPER

- 7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 21.30 Poročila; 7.15 Jutranja glasba; 8.40 Povepke; 9.00 Folk glasba; 9.15 Pesem sledi pesmi; 9.50 Romagna v glasbi; 10.00 Z nami je; 11.30 Melodije; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Nazdravim; 14.20 Zgleden par; 16.35 Z nami je; 16.50 in 17.30 Poskočnice; 17.45 Poje Neil Diamond; 18.00 Za konec tedna; 19.00 Sto kilovatov; 19.30 Zapojno in zaigrajmo; 20.00 Prenos RAI; 20.30 Glasbeni weekend; 23.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

- 7.00, 8.00, 13.00, 19.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje povepke; 9.00 Vi in jaz; 11.10 Izmogoči intervju; 11.30 Izbran spored; 12.10 Najlepše povepke; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 14.05 Folklorni spored; 18.00 Pisanje na glasba; 20.00 Bellinjeva opera v novi teden.

«La sonambula»; 22.05 Dva orkestra; 22.25 Takšni smo pač.

II. PROGRAM

- 7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 7.40 Lalka glasba; 8.40 Stare povepke; 9.30 Strnjena komedija; 10.00 Plošče za poletje; 10.35 Glasbeni variete; 11.50 Zbor iz vsega sveta; 12.40 Lalka glasba in še kaj; 13.35 Dva komika; 14.00 Plošče; 15.00 Francoski spored; 15.40 Strauss, kralj valčkov; 16.35 Glasbena ruleta; 17.00 Glasba pod vedrim nebom; 17.50 Klic; 19.10 Nove italijanske povepke; 19.55 Najnovejša plošče; 21.20 Dva komika; 22.55 Glasba v noči.

SLOVENIJA

- 7.00, 8.00, 10.00, 14.00, 16.00, 20.00 Poročila; 9.10 Glasbena matineja; 10.05 Pionirski tednik; 10.35 Plesni orkester; 11.15 Sedem dni na radiu; 12.20 Z nami doma in na poti; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Ob bistrem potoku; 14.30 Priporočamo vam...; 15.10 S pesmijo po Jugoslaviji; 16.45 «Vrtljak»; 17.45 S knjižnega trga; 18.00 Aktualnosti; 18.20 Gremo v kino; 19.05 Iz albuma lahke glasbe; 19.20 Čustveni svet računalnika Rupreta; 20.40 Ansambel Jožeta Privška; 20.50 Lahko noč

Bonski načrt

V ZR Nemčiji so za »izravnavanje interesov« razvitega in tretjega sveta

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 27. avg. — Zahodnonemški tisk in RTV zelo pozorno spremljata konferenco zunanjih ministrov nevrščenih dežel v Limi. V ospredju pozornosti so gospodarski problemi, zahteve dežel v razvoju po reformi svetovnega gospodarskega sistema. Bonn je med zahodnimi gospodarskimi silami, posebej še v sklopu EGS, tisti, ki najbolj opozarja ZDA, da je treba s »tretjim svetom« iskati kompromisne rešitve, ne pa iti v konfrontacijo. ZRN je v EGS uspešna dobila podporo za lastni »model« o tem, kako naj bi najbolj revnim deželah poljski zagotovilo za stabilne dohodeke iz surovinskih virov.

»Vmesni akt« v sporu okoli novega svetovnega gospodarstva (Süddeutsche Zeitung) je za zvezno republiko Nemčijo izrednega pomena, saj je ena tistih industrijskih držav, ki je najbolj navezana na izvoz, oziroma ki nima lastnih surovinskih virov, pa obdajljivo reagira na vse spremembe pri cenah surovin.

Medtem ko so v poročilih s alžirske konference nevrščenih dežel septembra 1973 še prevladovala senzacionalistične podrobnosti o sporih med posameznimi šefi delegacij ali o spektakularnih nastopih le-teh, pa zdaj zahodnonemški tisk že zelo resno jemlje »blok« nevrščenih (iz razvoja »blok« jim nekako tudi priznava vse večjo moč). Večji del tiska z razumevanjem komentira zahteve dežel v razvoju, ko protestirajo proti vse večjemu razkoraku med rastjo družbenega proizvoda pri njih in v industrijskem svetu. Tudi uradni Bonn (minister Egon Bahr) pritrjuje deželam v razvoju, da klasična načela tržnega gospodarstva in liberalizma v mednarodni trgovini ne morejo rešiti »tretjega sveta« iz zaostalosti. Po drugi strani pa ravno te dni konservativci (CDU) dvigujejo glas za ohranitev čim bolj čistega tržnega in liberalističnega mehanizma v svetovnem gospodarstvu ter svarijo nevrščene dežele v razvoju da »rušijo svetovni gospodarski red« in tako škodujejo predvsem sebi, saj najedajo gospodarsko sposobnost razvitih, ki naj bi jim po drugi strani spet pomagale pri razvoju.

Kaj predlaga torej Bonn? Zunanji minister Genscher in njegov pomočnik Hans-Jürgen Wischnewski sta zadnje mesece obšla doberšen del Afrike in Azije ter Latinske Amerike, da bi predstavnike najbolj prizadetih dežel (med njimi Indijo) prepričala, da je ZRN za resnično »izravnavanje interesov«, za takšno reformo svetovnega gospodarstva, ki bi slabotnejšim gospodarskim deželah prinesla več prednosti kot močnejšim. Namesto vezanja surovinskih cen za cene industrijskih izdelkov (indeksiranja) predlaga Bonn kompenzacijski deželam v razvoju, ki nimajo nafte, in sicer kot direktno pomoč iz mednarodnega finančnega sklada (IMF). Tako naj bi industrijske dežele jamčile najbolj revnim stalni dohodek (teh je po njihovih seznamih 48). Mednarodni monetarni sklad

pa naj bi v te namene prodal šestino svojih zlatih rezerv. Vse to namerava Genscher temeljito razložiti pred posebnim zasedanjem generalne skupščine OZN.

ANTON RUFNIK

BOMBAYSKI MOZAIK

Če monsuns pokaže zobe

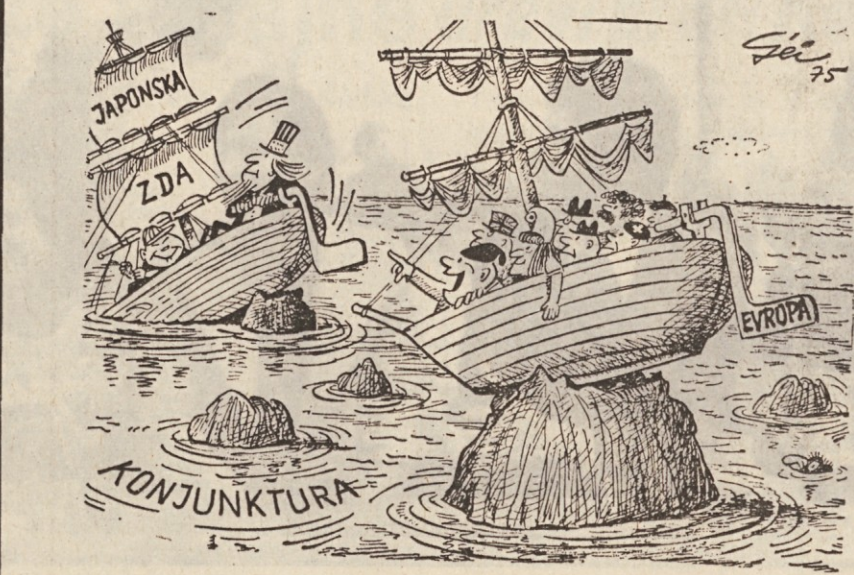
Vse se odkrito ali prikrito odvija in premika v znamenju besede »ščasoma«, češ nikar prekucuštvu, ščasoma bo že — Naselbine brezupa in revščine

BOMBAY, avgusta — Najbrž je kar prav, če po krajšem ali daljšem obisku (presoja o dolžini obiska je odvisna od zornega kota, iz katerega jo ocenjujemo) v indijski upravni in vladni prestolnici obiščete še glavno mesto jugozahodne indijske države Maharaštre (šteje kakih 45 milijonov prebivalcev) Bombay, ki velja za gospodarsko in trgovsko središče Indije. Če morebiti ne ravno vsi, pa domačini, prebivalci Bombaya, slejkoprej trmasto vztrajajo pri tej oznaki o gospodarskem in trgovskem središču.

Ker je vsaj včasih dobro začeti pri začetku, moram ta početka zapisati, da so me prvi vtisi od prihodu v Bombay potisnili za skoraj tri leta nazaj, k obisku in doživljanju Kalkute. Predmestja (ta beseda je kar nekajkrat preveč lišpava za tisto, kar bi naj povedala) tega natančnega pristaniškega vlemesta, že kar prenatrpanega človeškega mravljišča, so namreč po obliki, celo preoblikovali revščine in z njo hrane umazanije, neprijetno spominja na zagotovo najbolj srljivo in šokantno prestolnico v Aziji, na Kalkuto, prestolnico Bengalije.

Zadah po umazaniji

In tako kot za Novi Delhi drža, da je večidel ogromna pušobna razpotečenost, tako v Bombayu na vsakem koraku butne vate gomazenje prenatrpanosti, pomešane z vsiljivim zadahom po umazaniji, na bombayski »Copacabana« pa gnolobno sladkobni priokus petičnega snobizma v obliki bahavij stavb in razkošnih vozil. Ne glede na te bežne pripombe pa je treba Bombayu tako kot večini velikih pristaniških mest priznati živahnost, živahnost utrip kot ga imajo celinska mesta, utrip, ki je sočnejši, bolj polnokrven in širok, s precej manj malomeščanskega lošča, togosti in suhoparja ozkosti, kakor jo veliko krat razodeva sivina celinskega mesta. Že mogoče, da daje Bombayu tak pekat poleg širine oceana, ki semkaj

»Premikata se!«

Die Presse, Dunaj

naplavi množico ljudi vseh narodnosti in barv kože (pomoščakov in popotnikov), še bolj ali manj posrečen splet pripadnikov zelo različnih indijskih narodov, ki so tukaj našli ali pa skušajo najti svoj dom.

Izraz »bolj ali manj posrečen splet indijskih narodov« sem uporabil zategadelj, ker je nedolgo tega v Bombayu in drugih večjih mestih Maharaštre prišlo do prve vplivajočih izbruhov proti prišekom iz južnejših držav, iz Kerale, Tamil Nadu in drugod. Zahtevali so, da imajo pravico do bivanja v Maharaštri samo Maharaštri, vsi drugi pa naj se poberajo, od koder so prišli. Tej zahtevi se je pridružil še druga, vendar docela upravičena zahteva, da se morajo na ulicah, na trgovinah, sploh na vseh ustanovah in javnih lokalih poleg angleških napisov pojaviti še oznake v maratiji jeziku (uradni jezik v Maharaštri, eden od petnajstih indijskih uradno priznanih). Če tej zahtevi ne bo ugodeno, bodo začeli požigati lokale neposlušnežem, je bilo še rečeno. In glej si no, tako rekoč prek noči se je vsaj v Bombayu zablščali izvezi in oznake na javnih mestih v domačem jeziku. Meščani pa so se kakor od kakšne nebeške visokosti prešinjeni naenkrat zavedli in se začeli domisliti, kaj pomeni to, kar se jim zdela preveč hudo preživeli. Nespametno sem jim tudi pravilo, da moški ali ženski pripadnik te manjšinske ločine ni več Pariz, če se oženi ali poroči

Potišana nestrpnost

Da ne pozabimo: spor, ki ga je zanimala nestrpnost do prišlekov (tukaj so jim rekli pritepenec) drugih narodnosti, se je ščasoma poleg in poslej je kar mir. (Ker smo že omenili besedo »ščasoma« ob vsej spoštivosti menimo, da bi morali to besedo razglasi kar za indijsko, saj se na podcenili vse odkrito ali prikrito odvija in premika v znamenju besede »ščasoma«, češ nikar prekucuštvu, ščasoma bo že. In ni hudik, prej ali slej (o upoštevanju, da sta ta dva pojma zelo raztegljiva — tako tudi je.)

Spregovorili smo o nestrpnosti, zanimivo pa je, da doslej še nikoli ni resneje izbruhnila nestrpnost do več deset tisočdelne parzijske manjšine (Parzi so pred tisočletji prišli iz Perzije) njihovo središče v Indiji je Bombay), ki predstavlja smetano bombayskih petičnežev (vgnedili so se v vseh porah gospodarstva). Parzi ki so svetlejši polti, se verjetno edini še tako strogo držijo starih verskih običajev, med drugim še sedaj njihove urje, ki jih ogledajo na vrhu posebnega stolpa, kamor odnesejo pokojne.

Pa pustimo Parze z njihovimi strogo ohranjenimi običaji, za katere mladi, čeprav maloštevilni val Parzov pravi, da so v sodobnem času že hudo preživeli. Nespametno sem jim tudi pravilo, da moški ali ženski pripadnik te manjšinske ločine ni več Pariz, če se oženi ali poroči

z osebo zunaj tega zaprtega kroga. Mešanje sicer ni naravnost prepovedano, ni pa zaželeno in do tega pojma nujno prihaja, zaradi česar je Parzov čedalje manj.

Poplavljeni mesto

Raje se povrtno k monsunu, ki si je v Delhiju že precej odkrhal zobe, v Bombayu pa jih kaže tako reče, da je nekatera območja mesta že poplavila, vode pa so ohromile promet in vso dejavnost, ki je povezana s prometom, povzročile pomanjkanje pitne vode (z vodo Bombay že tako ali tako le stežka shaja), električne mrke in še druge neveselosti. Ob tem vrisajo le otroci, kajti po hudih nalivih in poplavljenih cestah ne morejo voziti avtobusi, pouk odpade, mladež pa seveda — tako kot povsod na tem ljubem svetu — kar vrešči in cepeta od veselja.

Docela drugače je videti besnenje monsunu na obrobjih tega šest, sedem ali več milijonskega mesta (kdo bi natančno vedel), kjer vidiš ljudi, ki do pasu bredejo sivozrjava jezera monsunskih voda, od koder skušajo rešiti, kar se sploh še da rešiti. Ogromna večina ljudi iz naselbin brezupa in bede pa v tem boju s pogoltnimi voda mi nima reševati, kaj drugega, kakor golo življenje, kakšno že tako ne več kot pol prebite pare vredno posode in morebiti premrlo živinice. Če torej kdo upravičeno preklinja nove in nove nalive, ki jim ni in ni konca, potem so to oni, v bistvu brezdomci, ne glede na to, da jim ugoden monsun, ki je doslej še vseeno ostal v mejah normalnega, prinaša prgišča cenejšega žita.

AVGUST PUDGAR

Svetovno skladišče mesa

»Osnovni kapital« je bilo sedem krav in en bik, ki so jih Španci pred dobrih 400 leti pripeljali v Argentino — Pojedina s spomini na pretekli čas

BUENOS AIRES, avgusta — Pravijo, seveda le pravijo, da je nekdo gost argentinske restavracije plačal le juho, ker so mu meso prinesli kar zastoj. Bilo da je to v mirnih časih pred desetletji, ko je v svetu krožila tudi druga taka trditve, da je namreč vsak Argentinec, ki ga je lakota popadla na poti, mogel stopiti na pašnik, zaklati kravo, si kos mesa ali kar celo kravo speči in pojediti, le da je kožo pustil na ograji pašnika lastnika.

Čeprav gre v gornjih dveh primerih le za »govorice«, so te izvirale iz konkretne stvarnosti: Argentina ima še danes 64 milijonov goved, nima pa niti enega — hleva. Vsi ti milijoni goved živijo pod vedrim nebom in to poleti in pozimi. Da tudi pozimi goveda ni hladno, poskrbi sama blaga klima, sama narava, ki poskrbi tudi za krmo živine, kajti v Argentini še ne poznajo evropskih hlevov in »boxov« z močnimi krmili, pač pa se argentinska živina pase na neskončnih pašnikih. Lastnik črede ima pravzaprav le dve nalogi: z bodočo žico obdati velikansko področje in napeljati vodo za napajanje živine, vse ostalo opravi mati narava, ki je že dolgo dolgo ustvarila vse možnosti za velik razvoj ne le živinoreje, ampak tudi kmetijstva, kajti Argentina je do pred nekaj desetletji bila tudi eden največjih izvoznikov žita na svetu.

Argentina je bila skoraj 200 let nekakšna velešila za dobavljanje mesa in žita Evropi in drugim predelom sveta. Nekaj desetletij je v Argentini vladalo tolikšno »pri rodno bogastvo«, da je ta dežela dobavljala 50 odstotkov vse svetovne porabe mesa.

Pred prihodom Spancev pa v tem zemljepisnih področjih goveje živine niso poznali, zgodovina pa nam ve povedati, da je skupina španskih kolonistov, ki je prodrla skozi brazilske gozdove, prignala na področje sedanje Argentine 7 krav in enega bika. To je bilo »osnovni kapital«, ki je od 1555. leta do danes dal na stotine milijonov goved.

Zgodovina pa nam tudi pove, da so te Španci, ki so v Argentini uvedli govedo, kmalu izpodrinili Angličani. In morda je prav Angličanom uspelo še najbolj razviti živinorejo. Ne morda zato, ker bi bili boljši od Špancev, pač pa iz enostavnega razloga, ker se jim je to izplačalo. Angličani so namreč speljali po Argentini na desetisoče km železniških prog, ki so jim služile za dovažanje žita in goveda v pristanišča ob vzhodni obali od koder so to bogastvo nato razvažali po vsem svetu.

Medtem pa se je v Argentini ustvarila tudi posebna »kast«. Lastniki velikih čred in farm so postajali nekakšni »baroni mesa in žita«, »baroni«, ki so prevzeli ključne položaje v deželi in dolga desetletja gospodarili nad Argentino in odločali o vsem, kar se je in kar se je imelo zgoditi v tej deželi. Zgradili so si razkošne vile, rekli bi že male gradove, najraje pa so živeli v velikih evropskih metropolah, kot na primer v Londonu, Parizu, Madridu in drugod.

Toda svoje sedeže so imeli v Buenos Airesu, kjer se vsaj enkrat na leto in sicer prav v avgustu na nekakšno nacionalno ali celo svetovno »družbo« plemenite govede. Argentinski živinorejci se

ne morejo kosati z ameriški, angleškimi, pa tudi sovjetskimi živinorejci, ker argentinski živinorejci redijo le govedo za zakol, toda kljub temu so nekdo na teh »družbah« razni plemenski biki ali tudi dobre plemenjakine do sezali zelo visoke cene. Znanje je, da je pred nekaj leti plemenjak dosegel ceno 100 tisoč dolarjev.

Ti časi pa so že mimo. Kakor je Argentina kot izvoznica žita danes že več ali

manj nepomembna v primerjavi z ZDA in Kanado, tako začenja usihati tudi njena živinorejska slava. To pa ne morda zaradi velikih notranjih političnih težav, ki jih dežela prav sedaj doživlja, pač pa zaradi dejstva, da je v živinoreji ostala na nekdanji, rekli bi primitivni ravni, ker se ni potrudila, da bi svojo živinorejo posodobila. Seveda bo Argentina še dolgo »skladišče mesa«, vendar ne več tako kot nekoč.

To pa vendarle ni motilo argentinskih živinorejcev. Motecov in njihovih črednikov ter gostov, da bi se te dni ne sestali na vsakoletno »pojedino«. Ob vsakoletnih družabnih plemenskih živine je namreč tudi velika gostija, na kateri se zbere na desetisoče ljudi, kjer je vsakomur na voljo toliko mesa, kolikor »ga lahko nese«, seveda v zelo odlični. Na ravni ob reki Rio Negro se je letos zbralo okoli 30 tisoč »sladokuscev«, za katere je bilo na 20 tonah ogliša spečenih nad 25 ton goveje mesa, oziroma kakih šestdeset ali sedemdeset lepo zrejenih mladih goved.

„Tiha revolucija“

S prevzemom oblasti Pathet Laa v Vientianu se je v Laosu končala »tiha revolucija« — Nov politični dejavnik

Te dni so v Laosu obnovili vse pošne, letalske in cestne zveze s tujino, komaj dva dni po končani »tihu revoluciji«, ki jo je nazven označil prevzem oblasti domovinske fronte (Pathet Laa) v glavnem mestu Vientianu. Po vseh poročilih je prevzem oblasti potekal brez vsakega odpora ali spopadov, zastave Pathet Laa, ki so v soboto zaplapolale v Vientianu, pa so simbolično označile, da je Pathet Laa prevzel oblast v vsej deželi.

Diplomatski predstavnik Pathet Laa v Parizu je ob tem dogodkih v Vientianu skrajno previdno izjavil, da nikakor ne gre za prevzemanje oblasti v dobesednem pomenu teh besed, še manj pa za državni udar, ampak le za ureditvevanje sporazuma v 18 točkah, ki sta ga 21. februarja 1973 podpisala predsednik sedanje koalicijske vlade in vodja laoskih nevtalstov princ Suvana Fuma in njegov polbrat in vodja Pathet Laa princ Sutanuvong. Laoski diplomat je še dodal, da so zadnji dogodki v Laosu odraz »simbole bivših vientskih političnih strank in gibanja Pathet Laa«.

Toliksna previdnost predstavnika Pathet Laa je seveda takoj bolj razumljiva, če se spomnimo, da so nekatere časopisne agencije še prav pred kratkim napovedovale, kako se čete Pathet Laa pripravljajo, da bodo z orožjem v rokah »vkorakale« v Vientianu in ga zavzele. Dejansko pa pomeni prevzem oblasti v Vientianu docela nekaj drugega, predvsem pa logično nadaljevanje in kronec procesa, ki se je začel letos spomladi, oziroma še prej, lahko rečemo, da kar s podpisom sporazuma o prekinitvi ognja (21. februarja 1973), ki je označil konec desetletne vojne v Laosu. Vojne, ki se je pravzaprav v vseh bistvenih potezah močno razlikovala od komboške ali vietnamske, saj je imela laoska vojna v vseskozi pečat notranje ga spopada med rivalskima močmi tujih sil (Washingtona tajskih najemnikov) in za veznikov (Hanoja) pridajala še moč dodatne elemente, ki so zapletali položaj.

Po podpisu kompromisnega sporazuma o prekinitvi ognja februarja pred dvema letoma, ki je v bistvu upošteval formulo ženevskega sporazuma o Laosu (iz leta 1962 — trojna vladna koalicija — je prišlo v deželi do resnih trenj. Sporazum je sicer predvideval sestavo vlade v roku dveh mesecev, vendar je bila zaradi zavlačevanja vseh strani in pa podtikanja s strani tradicionalistične laoske desnice koalicijska vlada nacionalne enotnosti (pet ministrskih položajev je pripadalo desnici, pet Pathet Laa in dva nevtalstom) sestavljena šele v začetku lanskega leta, na prvih sejah pa je sešla lani aprila.

Zastopnik Pathet Laa Fumi Vongvicit, ki ima v tej vladni polozaj zunanjega ministra in podpredsednika vlade, je takoj predložil akcijski program v desetih točkah, ki vsebuje glavne smernice notranje in zunanje politike. Pripadniki laoske desnice, ki so začeli doumevati, da naglo izgubljajo položaj na politični fronti in torej nezadovoljni z novim razmerjem moči, so 20. avgusta 1973 poskušali izvesti prvi državni udar proti vladi premiera Suvana Fume, ki je bil v kralji zatrt.

S spretno taktiko je laoska levica (Pathet Laa) v obdobju kompromisnega miru nizala pomembne politične uspehe brez uporabe orožja, ki oziroma prisile, tako da je svet narodne sprave (nekakšna »super vlada«) sprejel domala vse gospodarsko-politične sugestije, ki so se uveljavile kot temeljne smerice laoske notranje in zunanje politike do volitev, ki so predvidene za prihodnje leto. Po neuspelem poskusu državnega udara avgusta predlani so podpisniki sporazuma o prekinitvi ognja dodali k temu sporazumu še protokol, v katerem sta bili začetni naslednji ločnici: zgraditev soglasij med Pathet Laom in generali kraljevskih sil z druge strani pa so začeli ureditvevanje neutralizacije Vientiana in kraljevskega

stolnice Luang Prabanga (za nevtralnost so skrbela kraljevske enote in Pathet Laa). Laoska desnica, z močno oporo med veleposesniško aristokracijo, ki se nikakor ni mogla sprizljati s političnimi porazi, je januarja letos skušala drugič sprobiti tok dogodkov. Poskus državnega udara pa je kraljevska vojska pod vodstvom nevtalstov Suvana Fume že drugič zatri. V aprilu in maju se je v deželi dvignila va demonstracija proti ostankom ponekod močno zakoreninjen ne desnice. Pod pritiskom te demonstracije so iz koalicijske vlade odstopili štirje desničarski ministri, iz kraljevske vojske pa šest generalov.

Maja se je trojna vladna koalicija spremenila v bistvu v dvojno nevtalstvo in Pathet Laa, ker so v vlado prišli zmierni desničarji, ki so dejansko zagovarjali nevtalistično politiko. Formalna se je torej ohranila, kljub vsebinskemu premiku po odstranitvi desničarjev.

Za Laos v sedanjem trenutku pa je zelo pomembno, da so aprilski in majski dogodki potegnili iz anonimnosti nov politični dejavnik, ki poprej ni imel nobene besede na laoskem političnem prizorišču. Pri tem imamo v mislih čedalje bolj aktivno zvezo študentov, federacijo delavcev, ženskega gibanja (boj proti korupciji in visokim cenam) in enote kraljevske vojske, ki so se z »mimi pučja« uprle »baronov vojne« in »desničarskim sabotiranjem miru in nacionalne sprave«. Zadnji avgustovski dogodki pa so ponovno dokazali, da je postala ženevska formula za reševanje laoskih problemov že hudo zastarela, prevzem oblasti domovinske fronte v Vientianu pa pomeni logičen zaključek dolgotrajnega procesa. AVGUST PUDGAR

Od našega posebnega poročevalca

»Perujski model« izkoriščanja nafte se kali in kuje v arhitektonski skladišni stolpnici državne naftne družbe Petroperu, enem najlepših poslopij v Limi, ki se morda simbolično košati v sicer ne ravno ugledni ulici Paseo de la Republica. Dvadesetnadstropna stolpnica, ki je od zunaj obložena z gladkim, temnim marmorjem, znotraj pa urejena po vseh pravilih dobrega okusa in udobnosti (poleg številnih lepo opremljenih pisarn ima tudi telovadnico, kinematografsko dvorano, dvorano za stanke in simpozije, umetniško galerijo in morda še kaj, kar smo ob bežnem sprehodu prezrili) je poslopje, ki ga Perujski gledajo kot eno od znamenj gospodarskega razvoja.

Na prvi pogled se zdi zadeva s perujsko nafto dokaj nenavadna. Statistični podatki namreč povedo, da Peru sodi med dežele, ki imajo premalo nafte in mu izdatki jemljejo veliko sredstev, ki bi jih sicer lahko veliko koristneje porabili za financiranje gospodarskega razvoja. Na nekaj naftnih nahajališčih, kot je staro in znano območje Agua Caliente, načrpajo danes okoli 65.000 sodčkov nafte na dan. Poraba pa je skoraj dvakrat večja (113.000 sodčkov), tako da morajo na dan uvažati iz sosednjega Ekvadorja dan uvažati skoraj 48.000 sodčkov.

Takšen položaj je narekoval nujne ukrepe in Petroperu je prišel z obsežnimi pripravami za raziskovanje sirokega pasu džungle, ki se pričenja na severovzhodu Peruja in se v nekoliko

Zapis iz Lime

Črpališča v džungli

Primer, ki nima primerjave v sodobni zgodovini izkoriščanja nafte

ožjem pasu spušča proti jugu dežele, je na začetku našega pogovora dejal direktor Petroperuja general Maximino Leon Velarde in na velikem zemljevidu v konferenčni sobi pokazal nešteto kvadratov, ki pokrivajo skoraj polovico ozemlja dežele.

Tako je nastal »perujski model«, ki spriči posebnih značilnosti nima primere v sodobni zgodovini izkoriščanja nafte v svetu.

Leta 1968 je perujska vlada storila prvi korak. Podržavila je naftne koncesije družbe International Petroleum Company in ozemlja, kjer je naftna družba črpala dragoceno tekočino, do delila državnim družbi. Razlog je bil preprost in po smislu enak tistim, zaradi katerih so se v šestdesetih letih v arabskih državah pričeli širiti jezni protesti proti naftnim velikankam. Ta kot tedaj na Bližnjem vzhodu, je IPC naftna črpališča v Peruju popol-

noma podredila lastnim poslovnim interesom. Na poljih na območjih Brie in Parinosa je načrpala natanko toliko sodčkov, kolikor jo je potrebovala za lastne rafinerije in kot ji je ustrezalo z ozirom na položaj na trgu.

Tako se je pred sedmimi leti pričel postopen, a vztrajen proces podžavljanja naftnih koncesij tujih družb, ki se je končal letos. Poleti je perujska vlada povsem nepričakovano dobila v roke učinkovit razlog za razlastitev koncesij družbe Gulf Oil. Ameriška družba je namreč objavila, da je »nefunkcionalna« država, v kateri ima koncesije — poleg Peruja še v Boliviji, Ekvadorju in Venezueli — za nagrado izplačala štiri milijone dolarjev. Zadeva je v Latinski Ameriki dvignila veliko prahu in kljub temu, da je kasnejša preiskava odkrila krivice v Boliviji, je Peru odločno zaprl prostore

Gulfa v Limi in sam prevzel delo na njegovih naftnih poljih.

Raziskave, ki so potekale velikokrat v izredno težkih razmerah, saj so geologi velikokrat delali do pasu v vodi, med roji komarjev ali v čolnih, so kmalu dale prve uspehe. Novembra 1971 je na severu perujske džungle pri Trompeterasu prvič privrela na površino nafta, ki ni bila več last tuje družbe. Odtlej so na severu v sodelovanju z ameriško družbo Occidental Petroleum navrtali 60 vrelov, na ozemlju, kjer je okoli 546 milijonov sodčkov dokazanih zalag nafte.

Začetni uspeh je spodbudil nadaljnje načrte. »Ugotovili smo, da bi v pasu džungle lahko navrtali še več nafte, toliko, da bi se Peru v nekaj letih spremenil v izvoznika nafte. Celotno ozemlje, kjer je bila možnost za nafto, ki meri okoli 55 milijonov hektarov, smo razdelili na manjša ob-

močja. Toda skoraj istočasno smo izračunali, da so sredstva, ki jih imamo na voljo za raziskovalna dela, premajhna in bi bilo potrebnih krepkih sto let, če bi raziskave opravljali samo z lastnim kapitalom. Namesto tega smo izdelali načrt, ki je kasneje dobil naziv »perujski model«.

Zemljišča, majhne kvadrate, ki nam jih je na velikem zidnem zemljevidu kazal general Velarde, so ponudili tujim naftnim družbam, a pod določenimi pogoji. Naftne družbe so morale privoliti v dokaj trde določbe ali pa se odgovodati kupčiji. Pogodba je bila naslednja: družbe bi postale pogodbeni partner vlade in bi na določenih zemljiščih z lastnimi sredstvi in strokovnjaki raziskovale možnosti za črpanje nafte. V primeru uspeha bi dobile pravico do deleža nafte, če pa bi ugotovili, da pod zemljo ni nafte, bi pač šlo za poslovno tveganje naftne družbe.

Taktika »vzemi ali pusti« je obveljala in postopoma je 16 tujih naftnih družb v sodelovanju s Petroperujem pričelo prva raziskovalna dela v pasu džungle na podlagi pogodb, s katerim je družbam priznan 50 do 44-odstotni delež. Poleg tega so sklenili še dve pogodbi za črpanje nafte na obrežnem pasu ob ekvadorski meji, na devetih milijonih hektarov pa je Petroperu sam začel z raziskovalnimi deli.

Izkazalo se je, da je bila zamisel pravilna, saj so kmalu našli nafto na območjih družb Occidental Petroleum, Union Oil, Amoco in Phillips, pa tudi družbi Teneco in Belco, ki sta svedre

zadržli v morsko dno Pacifika, sta bili uspešni. Drugi, denimo ameriška družba Atlantic Richfield, so imeli manj sreče in so morali odpustiti vrtanja ter oditi iz dežele.

Pogodbi o raziskavi in poskusnih črpanjih ne sklepamo več. Upamo, da bomo z raziskavami, ki potekajo sedaj, dobili dovolj sredstev, da bomo na preostalih 55 milijonih hektarov zemljišča, kjer je v džungli še mogoče najti nafto, lahko sami opravili vse delo, od preiskav zemljišča do črpanja. Zato smo natečaj zaprli, čeprav nam ponudb ne primanjkuje, pravi Manuel Arosemena Ferrer, ki se v Petroperuju ukvarja z naftnimi operacijami.

»Čez sedem ali osem let bomo imeli dovolj nafte za domače potrebe, kasneje, ko bomo raziskali celotno področje džungle, pa bomo nafto tudi izvažali. Toda, tudi če se ti načrti ne bi uresničili, bomo dobili dovolj nafte, da bomo lahko prečrtali sedanje izdatke za uvoz. Peru bo uporabljal le nafto z lastnih najdišč«.

Za sedaj kaže, da so najbolj plodna območja, kjer črpa Occidental Petroleum, saj je dnevni pritok okoli 100.000 sodčkov. Prihranek, ki jim ga je omogočila ta nafta, bodo porabili za gradnjo velikega naftovoda, ki bo črno tekočino vodil od nahajališča pri San Jose de Saramuro do pristanišča Bayovar, kjer bodo postavili tudi rafinerije. Leta 1977 bo Peru z velikega pomorskega terminala, ki je pravkar v gradnji, izvažal nafto.

Božo Mašanović

SLOVO OD MLADINSKIH DELOVIŠČ

Brigade odhajajo

Brigadirji v Brkinih, Halozah in na Kozjanskem zaključujejo akcije — Tudi akcija »Suha krajina 75« končana

PREVOLE, 28. avg. — Delovišče mladinske delovne akcije »Suha krajina 75« v Prevolah je v sredo popoldne utihnilo. Podobno zaključujejo te dni dela tudi brigadirji v Brkinih, Halozah in na Kozjanskem. S tem bo sklenjena letošnja republiška mladinska delovna akcija, ki je v petih izmenah pritegnila na delovišča v naše manj razvite kraje skoraj 2.000 brigadirjev, seveda pa je treba omeniti še več tisoč drugih, ki so brigadirjem pomagali na eno, oziroma dvodnevni akcijah.

Obisk pri »Suhokrajcih«

V letošnji mladinski delovni akciji »Suha krajina 75«, ki je zajela gradnjo vodovoda od vasi Hinje do Prevol, naj bi brigadirji izkopali nekaj več kot 4000 metrov vodovodnih jarkov in kamniti in skopli suhokrajinski zemlji. Naloga je bila do »zaključne« strelav, 27. avgusta, uspešno končana. Brigadirji so izkopali še več jarkov, kot bi jih morali, saj so zadnje dni pomagali tudi tamkajšnjim občanom pri gradnji lokalnih priključkov.

V Suhi krajini se je zvrstilo nekaj več kot 450 brigadirjev. Pri izkopu jarkov so opravili 50.400 delovnih ur v vrednosti 1.600.000 dinarjev. Če pa upoštevamo še prispe-

vek drugih mladincev in domačinov, pa so vsi skupaj vložili v suhokrajinski krs 60.000 delovnih ur.

Nepredvideni »počitki«

Brigadirji v Suhi krajini se v glavnem lahko z vsem pohvalijo, čeprav tudi ni manjkalo objektivnih in subjektivnih težav. Vreme pa jim je bilo najmanj naklonjeno. »Pavziranja« so morali kar 33 dni, ki so jih delno nadoknadili z nedeljskim delom, vendar je to le vplivalo na celotni zaključek gradnje vodovoda za vasi Ratje, Hrinje, Hrib, Pleš in Lazina. Delavci novomeškega Vodovoda namreč niso mogli do roka položiti vodovodnih cev, zato bo voda v te vasi prišla se le čez nekaj mesecev.

Govori komandant Julij Novak

Belokranjec Julij Novak, ki je mesec pred zaključkom akcije napredoval iz pomočnika komandanta v komandanta, je z akcijo zelo zadovoljen. Ob koncu, ko je steklo vse kot namazano, je kar škoda, da je konec vsega. Po prvih težavah, ko so prišli brigadirji v neurejeno naselje, ni bilo skoraj nič pripravljenega. Organizacija je šepala na vseh koncih. To se je seveda čutilo tudi pri samih brigadirjih. Vendar komandant vseeno ne skriva, da so mu prav fantje in dekleta iz prve izmene najbolj prišli k srcu. Spomnil se je izrednega komandirja I. novomeške čete Borisa Petančiča, dalje brigadirske skupine iz Zasavja Ivana Zunka, Ivana Peštajna, Vikija Klemenčiča, Marina Brečka, Milenka Urana, Boža Bajca in Rudija Kudra, ki so tvorili »bombosko skupino«. Sami so se lotili lomljenja suhokrajanske kamna s kompresorji in opravili izredno delo.

Pogovor je tudi stekel o pripravljenosti brigad, ki so prihajale na delovišče. Komandant je najbolj pohvalil Koroško brigado »Prežihov Voranec«, ki je bila najbolj kadrovska in drugače pripravljena, zato se je tudi najbolj izkazala. Skrbno so pripravili svoje brigade tudi Prekmurci, Dolenjci in drugi.

Julij Novak je bil posebno vesel spremenjenega odnosa domačinov do brigadirjev. Od začetka je človek skoraj dobi občutek, da fantje in dekleta niso zaželjeni med tamkajšnjimi občani; ko pa so se čez čas ljudje privadili na »skaljeni mir«, so brigadirje sprejeli za svoje. V zadnjih mesecih so postali dobri prijatelji, združili jih je skupno delo — tamkajšnji prebivalci so »končno« ugotovili, da so jim mladi ljudje iz vse Slovenije prinesli za rek upanja na boljše in zmožnejše življenje.

Analiza trboveljskih dogodkov

Ob knjigi, ki širše obravnava spopad delavcev z nekdanjo ORJUNO

V sodelovanju z Inštitutom za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani je Partizanska knjiga za dni poslala v javnost zbornik »Revolucionarno delavsko gibanje v Sloveniji v letih 1921—1924«. Gre za knjigo, ki prinaša referate z lanskega znanstvenega posvetovalnega o tej temi, povezano oziroma posvečeno pa je bilo 50-letnici spopada z ORJUNO v Trbovljah.

Sprito pomena, ki ga torej ima knjiga, je založnica pripravila tiskovno konferenco, na kateri sta sodelovala tudi direktor Inštituta za delavsko gibanje dr. Tone Ferenc in akademik Boris Zihnerl. V orisu nekaterih značilnosti lanskih referatov in s tem v zvezi dogodkov pred dobrimi 50 leti je dr. Ferenc med drugimi dejal, da so pričujoči prispevki večidel pregled stanja iz tistega časa, da pa zgodovinarje še čaka globlja znanstvena analiza. Dejal je, da knjiga žal ni mogla prezreti tudi živahne razprave na posvetovalju, toda vseeno bodo besedila v tem zborniku lahko dobro rabila tako učiteljem zgodovine po šolah kot tudi širši javnosti, da se nadrobneje seznani s trboveljskimi dogodki.

Boris Zihnerl, ki je imel na lanskem posvetovalju osrednji referat, je govoril o stavstvih in osrednjih poudarkih svojega prispevka, opozarjajoč med drugim, da obravnavani čas predstavlja dolga obdobja, temveč kar v Evropi: po letu 1942 se je začelo stabilizacijsko razdobje, ki je trajalo vse do velike gospodarske krize. Nada lje je Boris Zihnerl spomnil na to, da je fašizem pri nas močnejše spoznat v dveh inštitutih: tistega, ki je bil povezan z imenom ORJUNA in je ravno pred dobrimi 50 leti doživel zlom, in tistega, ki se je na novo oblikoval po nastanku osi Rim—Berlin. Seveda je pri tem dodal, da s širšega vidika fašizem kot izraz monokapitalističnega imperializma še zdaj ni premagan in da je tedaj razprava o njem zelo pereča.

Izid knjige je podprl CK ZKS, ki je bil tudi pobudnik lanskega posvetovalja, poleg Inštituta za zgodovino delavskega gibanja pa je pri njegovi prireditvi sodeloval oddelek za zgodovino filozofske fakultete v Ljubljani.

J. H.

VIC JE VŽGAL — Se bodo smejali tudi gledalci? V veseliščnem prizoru filma Bele trave so igralci: Marina Urbanc, Ljubisa Samardžić, Boris Cavazza, Polde Bibič, Barbara Jakopič in Dare Valič.

Vroča „Slovenika“

Avtomobilsko cesto med Vrhniko in Razdrtim je julija prevozilo več kot pol milijona vozil — Avgusta rekord?

LJUBLJANA, 25. avg. — Na avtocesti med Vrhniko in Razdrtim je v teh dneh precejšnja gneča. Zastoj ni, čeprav je na »Sloveniki« vsak dan skoraj 20 tisoč vozil. Samo v letošnjem juliju je avtocesto prevozilo več kot pol milijona avtomobilov. Vozniki so za vožnjo odinili 6.129.904 dinarjev, ki jih republiška skupnost za ceste porabi za odplačevanje mednarodnega posojila za vzdrževanje in druge stroške.

Na avtocesti je bilo največ vozil 2. avgusta, ko se je na njej vrtila koleša 23.947 avtomobilov. Največja gneča je pri izstopni postaji na Vrhniki, kjer morajo cestinarji vsak dan zaračunati cestnino za več kot 10 tisoč vozil. Precej prometa je tudi pri izstopni postaji v Razdrtim (več kot 6 tisoč vozil) in v Postojni (4 tisoč vozil), najmanj dela pa imajo v Logatcu (na dan 200 vozil) in na Uncu (600 vozil).

Pri republiški skupnosti za ceste, ki gospodari z avtocesto, računajo, da bo letošnji avgust potokel vse rekorde. Rekordni je bil že prejšnji mesec, ko so na avtocesti našli 515 tisoč vozil. Med njimi je bilo največ osebnih avtomobilov srednje kategorije (380 tisoč), takoj za njimi pa so manjša osebna vozila (53 tisoč). Najbolj se je povečalo število tovornjakov (49 tisoč), kar do-

kazuje, da je kljub cestnini — prevoz cenejši kot na magistralni cesti. Od cestnine se steče v avtocestne blaginje v zadnjem času vsak dan okoli 250 tisoč dinarjev. Cestnina, za srednje osebne avtomobile je treba za vsak kilometer odšteti približno 30 par, je nekoliko nižja kot v drugih evropskih državah, zračunali pa so jo na osnovi prihrankov. Voznik mora plačati približno polovico tistega, kar privarčuje na avtocesti, kar zaradi krajše razdalje porabi manj goriva in časa.

S tako dobljenim denarjem republiška skupnost za ceste odplačuje mednarodni kredit za gradnjo avtoceste. Vsako leto poravnava 24 milijonov in pol anuitet, s cestnino pa pokrije tudi vse stroške: od osebnih dohodkov cestinarjev in delavcev v avto- bazi do vzdrževanja del.

Vso to kolono, ki je vsak

dan dolga več kot 100 kilometrov, če bi postavili avto ob avto, na mitničnih komaj zmorej. Navodno se zatakne pri tulcih, ki poravnava cestnino z devizami. To je dovoljeno, toda cestinarji smejo zaradi bančnih prepisov pobirati samo bankovce, ne pa tudi kovancev. Pojasnjevanje in računanje, ki sledi, pobere največ časa. Samo nekaj minut pa je treba, da se na izhodu nabere dolga kolona, kajti čez dan mora cestinar vsako minuto »odpraviti tri avtomobile«.

JOZE PETROVČIČ

Zadovoljni turistični delavci

Na Gorenjskem je letošnja sezona bila uspešna — Upi na posezono

BLLED, 27. avg. — Gostinci in turistični delavci na Gorenjskem si žele sedaj na iztek glavne sezone le še lepega, toplega vremena. To bi zadržalo marsikatero gosta za kak dan ali pa pritegnilo tudi kakšnega, ki se vrača z morja še za krajši čas na Bled in v Bohinj.

V teh dneh je na Bledu še približno 2800 gostov, od tega dobra tretjina domačin. Hoteli so letos v tem času bolj zasedeni kot lani, saj so se vedno polni, hitreje pa se praznijo zasebne sobe, počitniški domovi in kampi.

In kako gostinci in trgovci? Vsekakor so zadovoljni, saj takega prometa ni nihče pričakoval, le da bo seveda ostanka manj, ker stroški tako hitro naraščajo. Poraba pa je bila kljub vsemu dobra in zato bodo rezultati zadovoljili vse. Če bo le še po sezona prinesla to kar pričakujejo od nje.

B. B.

Snemanje „Belih trav“

CELJE, avgusta — Boštjan Hladnik snema te dni v Celju nov slovenski celovečerni film po scenariju Branka Šimna — »Bele trave«. Scenarij kritično obravnava socialno tematiko v kmečkem okolju (zgoda poteka v nekem agrokombinatu) in je po besedah direktorja filma, Demetrija Bitenca, prav dobrodošel v času, ko se je slovenski film nekoliko odtegnil obravnavanju te tematike.

Gre za splet usod povprečnih ljudi, za njihove notranje boje, ki so na zunaj bolj ali manj je zaznavni, za njih same pa prave duševne vojne. V ospredju je dvojje mladih (igrata ju Marina Urbanc in debutant Jože Hrovat), ki ju veže želja po skupnem življenju, pa vendar ne najdetu pravega stika. To ju pripelje do očitnega konflikta z okolico in preostane jima samo še ločitev. Ko pa se kasneje vendarle razumeta, se z novimi upi zopet poskušata živeti v socialno okolje. Film hoče pravzaprav povedati, da kolikor dva človeka nista medsebojno uglešana, ne moreta pričakovati pravega stika z družbo.

Poleg Marine in Jožeta so nosilci drugih vidnejših vlog še Polde Bibič, Boris Cavazza, Barbara Jakopič in Ljubisa Samardžić. S kamerorokuje Jure Pervanja, za scenografijo pa je poskrbel dobnik zlate arene iz Pulja, inž. Matul.

Po besedah Boštjana Hladnika poteka snemanje po načrtu, kljub slabemu vremenu v zadnjih dneh. Film bo predvidoma prišel v kinematografe konec leta. Veliko zaslug za to imajo celjske delovne in družbenopolitične organizacije, ki so filmski ekipi pomagale toliko kot doslej še nikjer drugje v Sloveniji.

»Celje nas je res toplo sprejelo,« pravi Demetriji Bitenc, »pravzaprav take pomoči nismo bili deležni še nikjer doslej v kraju snemanja. Že res, da so prispevki nekaterih organizacij zgolj simbolični, vendar nam mnogo pomenijo. Tako materialno kot moralno.«

Vse to je pripomoglo k temu, da vlada v ekipi res izredno vzdušje, ki nehoti vzpodbuja še večji ustvarjalni polet. Celjani pa so tako znova potrdili, da imajo smisel za domačo filmsko umetnost in da so ji naklonjeni.

SASO SCHROTT

Foto: JOCO ZNIDARSIČ

Politična reportaža

O politiki skozi pesem in — vodnjak

Nekoliko polemike o preselitvi terazijskega vodnjaka

In tako mineva še eno poletje v praznem, prelepem Beogradu, v katerega prihaja vse več cednih deklet s sončno počitniško barvo in v katerem ni bilo kakih »velikih« dogodkov in tudi ne velikih negativnih junakov — če ne računamo številnih nakupovalcev in prekupevalcev na kmetijskem trgu in nekaterih manjših »primerov«. Tako smo doživeli primer nekega »kralja«, kralja v narekovanju, živega, sodobnega in zdravega »kralja«, in »primer« nekega nesodobnega kneza, kneza brez narekovanj, kneza, ki je znan iz zgodovine, zgodovina pa je, kakor vemo, učiteljica življenja, čeprav jo pišejo predvsem zmagovalci...

Ta »kralj« in ta knez sta torej prišla na nekatere beograjske »javne tribune« v letošnjem poletju — zaradi pesmi in zaradi vodnjaka, pesem in vodnjak pa sta delno povezana s politiko. Gre za »kralja« srbske ljudske pesmi Dragana Zivkovića-Tozovca, vrhunskega pevca znanih starih in novih ljudskih pesmi, harmonikarja in skladatelja, človeka, ki kratkocasi druge ljudi in jim preganja skrbi in katerega pogostni nastopi na koncertih privlačujejo občinstvo v zmeraj premajhne dvorane kot magnet. Vrh tega pa gre za kneza ali knjaz, kot so govorili v starih časih, za knjazza Miloša Obrenovića, čigar ime je povezano s preselitvijo starega vodnjaka v središče Beograda, vodnjaka, ki so ga v prejšnjem stoletju postavili na čast drugemu vrnitvi kneza Miloša v Srbijo. Ta vodnjak je stal na Terazijah vse do leta 1946, potem pa so ga hkrati s tramvajskimi tirnicami odstranili in ga prenesli v hlad velikega, tihega par-

ka na Topčiderju... Kljub zdavnaj izrečeni in tudi že sprejeti ideji, da ga želijo kot zgodovinski spomenik spet postaviti v središču Beograda, zato da bi vrnil mestnemu jedru njegovo staro podobo ter ohranili zgodovinsko kontinuiteto, pa je ta zamisel poleg kulturne, urbanistične in drugih dobila še politično razsežnost, ki bi jo lahko, na kratko in poenostavljeno rečeno, izrazil z vprašanjem: ali je v današnjem času treba postavljati spomenike knezom?...

»Kralj« in pesem

Kakor vidimo, imata lahko tudi vodnjak, kakršen je tale, in petke omenjenega priljubljenega pevca nekatere politične premise, čeprav marsikdo trdi, da to nima zveze s politiko. Dragan Zivković-Tozovac je letos poleti pravzaprav samo ponovil, kar je storil že pred dvema letoma na gostovanjih v Ameriki in Kanadi. Takrat je bilo slisati, da je nastopal v lokalnih sovražnikov SFRJ v Chicagu, Torontu in drugje, da se je družil s četrtnskimi in drugimi emigranti, jim pel »po želji« in podobno. Po tem njegovem gostovanju in po viku in kriku, ki ga je zagnal del tukajšnjega tiska, se je Tozovac ubranil, tako da je pobel vse obožbe, in pel naprej, ne da bi se bila njegova priljubljenost količjak zmanjšala.

Zdaj, na gostovanjih pri naših delavcih v Nemčiji, je Tozovac pel tudi v emigrantski restavraciji v Düsseldorfu, v tamkajšnji kavarni Tri šesira, »hodil je na obiske« in se kazal v družbi nekaterih znanih emigrantov, sovražnikov naše države, članov četniške organizacije Ravna gora. Večernje novosti so se razpisale o tem —

»ne zato, da bi začeli gonjo proti Tozovcu, temveč zato, da se tak ali podobni primeri ne bi več ponavljali, kajti... tako Tozovac kot nekateri drugi pevci se morajo nenehno zavedati, da niso samo popularni pevci, temveč tudi javni delavci.«

Tozovac na to še ni odgovoril, kakor je odgovoril pred dvema letoma, po podobnih gostovanjih v Ameriki.

Knez in vodnjak

Nekoliko bolj zapleten in politično težavnejši je primer kneza in starega vodnjaka: ta »vodnjak, ki se spremlja«, bi morali, kot meni marsikdo, prenesti do konca oktobra, tako da bi »krasli« prostor med hotelom Moskva in Balkan Vodnjak bi zaprl promet s Terazij v Balkansko ulico in, kakor so si zamislili mnogi ugledni arhitekti — sredi mesta bi dobili novo, prijetno okolje.

Julija letos, ko so se mnogi Beograjanci v prepričanju, da je v zvezi s preselitvijo vodnjaka na Terazije že vse urejeno odpravili na zaslužene in nezaslužene počitnice, pa je »preskodela iskra«. Na nekem sestanku večjega števila političnih in kulturnih delavcev na mestnem komiteju ZK Beograda, kjer so razpravljali o temi »ZK in ustvarjanje«, je znani književnik in gledališki kritik Eli Finci mimogrede, v neki repliki, omenil tudi ponovno postavitev nezovega spomenika — vodnjaka na Terazijah. Del te Fincijeve replike so objavili zelo strmežljivo: samo Omladinske novine (list zveze socialistične mladine Srbije) so zapisale, da je Eli Finci dejal, da »intelektualci, tudi marksistično usmerjeni, pogostoma molčijo celo o rečeh, ki jih nikakor ne bi smeli zamačati«.

Finci je izrecno omenil menda »primer Kocbe« in »primer Mihajlova« in še nekatere primere ter dejal, da po kulorjih veliko razpravljajo, in to v mnogih intelektualnih krogih, češ da nameravamo v središču Beograda ponovno postaviti spomenik knezu Milošu, spomenik, ki smo ga odstranili pred četrst stoletja...

Nato, sredi julija, so Večernje novosti kritizirale Omladinske novine, ki so »Fincijevo repliko o ponovni postavitvi vodnjaka na starem kraju povzdignile na raven političnega problema, ker baje gre za spomenik knezu Milošu, ki ga, vidite, obnavljajo sredi Terazij!« Novosti so nato priobele mnenje pisatelja Branka Copicja, ki se je med drugim odločno zavzel za vrnitev vodnjaka na Terazije, ker bi »dajal značilen ton ne samo enemu trgu, temveč vsemu mestu«. Branko Copic je dejal, da je lepo, da so v Varšavi obnovili staro mestno središče, in pribil: »Naj bo ta vodnjak tak ali drugačen, svoje mesto v zgodovini ima, jaz pa zgodovino spoštujem... Tudi piramide so postavili največji oblasti, a jih vseeno še danes občudujemo... Zaradi tega vrnitev vodnjaka na staro mesto v trenutku, ko je družba zmognjena dojeti pomen tega dejanja, ni nič drugega kot izraz zrelosti. Svet ni nastal leta 1941, temveč nekaj prej.«

Znani arhitekt Bogdan Bogdanović je dejal, da na mestnem prostoru Terazij mora biti kaj starega, in zato misli, »da se bo vodnjak lepo skladal s tistim okoljem, vendar obstoji nevarnost, da bo med prevozom s Topčiderja razpadel, ker je že precej slab«. Mihajlo Mitrović, tudi znan arhitekt in navdušen privrženec zamisli o ponovni postavitvi vodnjaka na Terazijah, pa meni: »Ne pomnim, da bi bili strokovnjaki v Beogradu že kdaj enakega mnenja o preselitvi vodnjaka na Terazije. Prav neverjetno se mi zdi,

da še nisem slišal niti enega samega izraza omahovanja ali nasprotovanja. Najbrž dobršno število strokovnjakov peče vest zaradi kopice slabih reči, ki so jih zagrešili zoper Beograd, in to je zdaj srečen samokritičen trenutek, kajli... treba je popraviti dosedajšnjo vnevanost in razvrednotnost v odločanju strokovnjakov, ki so zakrivil, da je zgodovinsko ostrje mesta danes brezglavno, da se morajo ljudje stiskati z zidovom ali pa so bili pregnani celo pod zemljo, da ni niti ene same klopi, nobenega prostora za utrjenega in starega človeka, nobenega spomenika častni zgodovini...«

Napredek in pešci

Poleg nagibov za preselitev vodnjaka, s katerim želijo Beogradu vrniti eno od njegovih starih značilnih podob, obstoji tudi nagib, da bi »civilizacijo« nekoliko potisnili ob stran, pešča pa vrnila na mesto, s katerega bi pregnali avtomobile in druga znamenja napredka. Toda kakorkoli to zadevo obracamo, se političnemu nagibu ne moremo izogniti, zlasti zato ne, ker je Eli Finci kasneje nekoliko spremenil svojo prvotno repliko s sestanka na mestnem komiteju ZK Beograda in je — ko se je začela polemika — dejal, da je govoril predvsem abstraktno, »brez neposrednega navajanja nekaterih pojavov v našem kulturnem življenju«. Nato je dodal, da je omenil nekatere pojave, ker ga je »k temu nagnilo predvsem spoznanje, da javnost sluša o njih in da obstojijo nasprotujoča si mnenja... Toda« je kasneje zatrdil, »jaz nisem rekel, da je terazijski vodnjak spomenik knezu Milošu, saj nisem pristojen o tem govoriti, raziskati je treba zgodovinske okoliščine in ugotoviti, za kaj gre...«

Omenjene Omladinske novine so nato objavile del stenograma s sestanka v mestnem komiteju ter dokazale, da je Finci tisto, kar je prvotno rekel, zares rekel, samo v repliki, hkrati pa so Omladinske novine poudarile, kar je res in kar je treba reči: terazijski vodnjak je spomenik knezu Milošu Obrenoviću, ne glede na Fincijevo izjavo je to spomenik knezu Milošu, toda »bolj tragično je to, da je Finci rekel, da ni rekel, kar je v resnici rekel.« »Vidite,« pišejo Omladinske novine, »poudariti moramo to neverjetno dejstvo, da človek, ki se na nekem sestanku zavzema za brezkompromisno nalogo, za resnično komunistično akcijo v kulturi, na prvem praktičnem izpitu, že nekaj dni pozneje, žalostno umakne svoje besede... Kako to, da se je angažiran delavec ustrašil teže lastnih besed? Ali ga izkušnje učijo, da se je treba izogibati kočljivim rečem, dokler jih »kdo drug ne bo bolj jasno orisal, in kaj se na koncu lahko naučimo iz takega taktiziranja?« sprasujejo v tem listu sredi avgusta.

Sodeč po tem, a tudi po nekaterih dejstvih, o katerih nismo spregovorili, v Beogradu kljub dobri želji arhitektov in drugih uglednih starejših kulturnih delavcev, ki hrepenijo po miru in priljubljenosti za počitek v središču mesta, niso pomislili na politično komponento preselitve tega vodnjaka s Topčiderja na Terazije. In vendar je ta komponenta tukaj bolj navzoča, kot si marsikdo misli in želi O tem je naposled treba razpravljati. Polemike — namesto kulorsko-kavarniških premlevanj — bi lahko marsikaj razbistri-

Toda polemik doslej sploh še ni bilo...

Zdravko Ilić

